

การศึกษาศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ชวลา ศิริพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

การศึกษาศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ชวลา ศิริพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

บทคัดย่อ

ของ

ชวลา ศิริพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

ชวลลา ศิริพันธ์. (2553). การศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะ อ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ โพธิ์สาร.

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อยของเด็กปกติ จากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มคือนักเรียนปกติกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับดี ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง จำนวน 6 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย อายุระหว่าง 8-12 ปี (ระดับสติปัญญา 50 – 70) และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนวัดลาดพร้าว จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นหนังสือนิทาน แนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ และแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน กำหนดการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ (One Group Pretest - Posttest Design) โดยทำการทดลองครั้งละ 30 นาที ทุกวันจันทร์ – ศุกร์ จำนวน 5 สัปดาห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ และการทดสอบ The Wilcoxon Matched - Pairs Signed – Ranks Test

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติ หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
2. ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติ หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

A STUDY OF TYPICAL STUDENTS' ABILITIES IN PROMOTING READING SKILL OF
STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES THROUGH THE USE OF
PEER – SUPPORTED READING SKILL ENHANCEMENT PROGRAM

AN ABSTRACT
BY
CHAWALA SIRIPHAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

October 2010

Chawala Siriphan. (2010). *A study of typical students' abilities in promoting reading skills of students with intellectual disabilities through the use of peer – supported reading skill enhancement program*. Master thesis, M.Ed. (Special Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor committee: Dr. Kullaya Kosuwan, Asst. Prof. Dr. Paitoon Pothisan.

The purpose of this study was to investigate typical students' abilities in promoting reading skills of students with mild intellectual disabilities through the use of peer supported reading skill enhancement program. A group of 6 typical students in grade 5-6 were purposively selected to support 6 students with mild intellectual disabilities, aged 8-12, who were enrolled in Wat Ladprao School. A One Group Pretest-Posttest Design was used in this study. Five instruments used in this study included story books, guidelines for selecting typical students to support peers with mild intellectual disabilities, the peer-supported activities training plan, the peer-supported plan, as well as the peer supported ability evaluation form. The experiment occurred 5 days a week, 30 minutes per session, totally 5 weeks. Statistics used for analyzing the data were Median, Inter-quartile range, and the Wilcoxon Matched-Pairs Signed Ranks Test.

The findings of this study were as follows;

1. The typical students' abilities in promoting reading skill of students with mild intellectual disabilities after using the peer - supported reading skill enhancement program were at a good level.

2. The typical peers' abilities in promoting reading skill of students with mild intellectual disabilities after using the peer- supported reading skill enhancement program were significantly increased.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็ก
ปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

ของ

ชวลา ศิริพันธุ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ)

(อาจารย์ ดร.วาสนา เลิศศิลป์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

(อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุธาวัลย์ หาญขจรสุข)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากดร. กุลยา ก่อสุวรรณ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โภธิสาร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวทาง คำแนะนำ คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์ รวมทั้งให้ความเอาใจใส่และกำลังใจอย่างดียิ่ง ดร.วาสนา เลิศศิลป์ และ ดร. สุธาวัลย์ หาญขจรสุข กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรัชนีทร์ ชำนาญกิจ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรี จิวพัฒน์กุล ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และอาจารย์เบญจมาศ วงศ์หนองหัว คุรุชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านยางเครือ – ด่านน้อย

ขอขอบพระคุณนางสุชาดา จันทกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดพร้าว ครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อำนวยความสะดวกในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

ชวลา ศิริพันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	10
ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา.....	10
ประเภทของภาวะที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	13
ลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	14
ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	16
หลักการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	17
การอ่าน.....	18
ความหมายของการอ่าน.....	18
ความสำคัญของการอ่าน.....	19
จุดมุ่งหมายในการอ่าน.....	20
การสอนอ่านเป็นคำ.....	20
การประเมินทักษะการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	21
วิธีการสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	22
หลักการสอนอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การจัดการศึกษาพิเศษ.....	25
รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ.....	25
องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษให้ประสบความสำเร็จ.....	27
ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ.....	28
บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ.....	29
โครงการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	30
ประโยชน์ของการจัดการศึกษาพิเศษ.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ.....	31
เพื่อนช่วยเพื่อน.....	33
ความหมายของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน.....	33
คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	34
การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	35
ขนาดของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
วิธีการทดลอง.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	54
สมมติฐานการวิจัย.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
วิธีการดำเนินวิจัย	54
สรุปผลการวิจัย.....	55
อภิปรายผล.....	55
ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลอง	56
ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก	65
ภาคผนวก ข	67
ภาคผนวก ค	71
ภาคผนวก ง	77
ภาคผนวก จ.....	84
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	104

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนคะแนนค่ามัธยฐานและพิสัยควอไทล์ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน.....	51
2 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน	52
3 การเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน	53
4 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหนังสือนิทาน.....	68
5 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ.....	68
6 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน.....	69
7 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนปฏิบัติการช่วยเหลือ.....	69
8 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน.....	70

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง บัญญัติว่าการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 4)

กรุงเทพมหานครมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร และเพื่อตอบสนองต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงได้จัดตั้งโรงเรียนจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครขึ้น จำนวน 74 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม และในอนาคตอาจขยายให้ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครมากขึ้นหากโรงเรียนมีความพร้อม การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ นักจิตวิทยา นักโสตสัมผัสวิทยา นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้ร่วมงานเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 68)

โครงการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) ได้มอบหมายให้สำนักการศึกษาดำเนินการและได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักศึกษานโยบายข้อที่ 6 การช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในมาตราที่ 4 กำหนดให้โรงเรียนที่มีความพร้อมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งเด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่สามารถเรียนได้เข้าเรียนในชั้นเรียนปกติ จากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ กรุงเทพมหานคร ได้ให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมและให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กดังกล่าว จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและจัดเด็กเข้าเรียนร่วมตามประเภท หรือลักษณะของความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2543: 51. แนวทางการจัดการเรียนร่วม)

ปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการเรียนในชั้นเรียนปกติ พบว่ามีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้ ขาดความตั้งใจในการทำกิจกรรม ขาดสมาธิ มีความจำสั้น จำได้ยากและลืมได้อย่างรวดเร็ว มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการต่ำกว่าเกณฑ์ และยังมีพัฒนาการทางสังคมที่ไม่ดี นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย (ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2545: 68-69) ดังนั้นเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือสนับสนุน ให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เรียนในชั้นเรียนปกติร่วมกับเพื่อนได้อย่างเต็มศักยภาพ และเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนได้ จึงมีวิธีการต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนสถานที่ เช่น ให้เด็กนั่งใกล้ครู หรือนั่งหน้าชั้นเพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจนในขณะที่ครูสอน ขยายเวลาในการทำข้อสอบ การสอนเพิ่มเติมในห้องเสริมวิชาการแบบตัวต่อตัว แต่การช่วยเหลือแบบนี้ต้องมีครูให้การช่วยเหลือ แต่เนื่องจากมีครูน้อยทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ จึงหาวิธีการช่วยเหลืออื่นเข้ามาช่วย โดยการดึงเด็กปกติมาช่วยทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือครูในการสอนให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (กรมวิชาการ. 2545: 33)

สำหรับวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น เป็นวิธีหนึ่งที่ได้รับความสะดวกและนำมาใช้กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ที่ได้รับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น จะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับประโยชน์มากที่สุด เพราะว่าได้เรียนรู้จากเพื่อนที่เรียนในระดับเดียวกัน หรือเด็กที่เก่งกว่ามาช่วยสอน ดังงานวิจัยที่สนับสนุนดังนี้ ทินดอลล์ และ เกรย์ (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532: 15; อ้างอิงจาก Tindall; & Gry. 1985) กล่าวว่าผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้สมาชิกในกลุ่มมีการพูดคุย อภิปราย ให้คำแนะนำช่วยเหลือ จะช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษาพอสมควร ควรได้เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ เข้าใจความรู้สึกและปัญหาความต้องการของบุคคล เพื่อจะเสริมสร้างกำลังใจแก่เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มเกิดการพัฒนาตนเอง และศักยภาพที่มีอยู่ในการช่วยตนเอง จะเห็นได้ว่านักเรียนโดยเพื่อนนักเรียนสอนกันเองภายใต้การแนะนำของครู หรือเรียนโดยผู้นำกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งการมีทัศนคติ และมีความรู้สึกเป็นอิสระในการเรียนการสอนได้อย่างเสรีและอบอุ่น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้ดี เพราะภาษาที่นักเรียนใช้สื่อความหมายพูดกันสามารถเข้าใจกันได้ดีเนื่องด้วยวัยใกล้เคียงกัน

การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดเจตนารมณ์ของปรัชญาการศึกษาที่ว่า Learning by doing โดยการเน้นให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อทำงาน หรือการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่าการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และยังมีมุ่งหวังให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่เก่งกว่า หรือมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง (ระวีวรรณ คำสม. 2542: 16-19) การสอนแบบ

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการจัดชั้นเรียนตามปกติ หรืออาจจัดชั้นเรียนขึ้นเป็นชั้นเรียนพิเศษ โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากเพื่อนวัยเดียวกัน (Peer – Tutoring) หรืออาจจัดชั้นเรียนให้นักเรียนผู้สอนมีคุณวุฒิหรือวัยวุฒิสูงกว่านักเรียนผู้เรียน (Cross-Age Tutoring) นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถนำไปใช้กับเนื้อหาตามปกติ หรือใช้ในการทบทวน หรือซ่อมเสริมได้ตามความเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ครูผู้สอน จะต้องแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยจำแนกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน คละกันโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเก่งของแต่ละกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู (Teacher Assistants) หรือในบางครั้งก็อาจจัดเป็นกลุ่มง่ายๆ ตามที่นั่งของนักเรียน สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะการให้เพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกันหรือสูงกว่าเป็นผู้ช่วยเหลือในการเรียนและการอ่านนั้นจะทำได้ง่าย เด็กจะได้ฝึกการกล้าแสดงออกได้มากยิ่งขึ้น และยังส่งเสริมให้นักเรียนปกติมีน้ำใจในการช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนร่วมได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้สร้างโปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน โดยกำหนดกิจกรรมแนวทางที่เด็กปกติจะช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในการอ่านคำขึ้น แล้วนำไปใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนร่วม แล้วทำการศึกษาว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเข้าใจและมีทักษะด้านการอ่านดีขึ้นหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้สามารถเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนปกติได้ และเพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญคือ สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับครูและบุคลากร ที่ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนปกติมีความเข้าใจ และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้านการอ่าน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ทักษะด้านวิชาการและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนปกติ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีความสามารถในการอ่านปกติ และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 (IQ 50-70)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนปกติ กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จากโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 6 คน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน หมายถึง กิจกรรมการฝึกให้เด็กปกติที่มีความสามารถด้านการอ่านและมีจิตอาสา ได้เข้ามาช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย ในการสอนเสริมด้านการอ่านคำอย่างสม่ำเสมอ และเป็นการสอนเสริมแบบตัวต่อตัว หลังจากที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อยกลุ่มนี้ ได้รับการสอนจากครูการศึกษาพิเศษมาแล้ว จนสามารถอ่านสะกดคำง่าย ๆ ได้แต่ยังไม่คล่อง การฝึกของเด็กปกตินี้ช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย อ่านได้คล่องขึ้นและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ภายใต้การกำกับดูแลของครูการศึกษาพิเศษ

โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1 หนังสือนิทานสั้นๆ ความยาวเนื้อหาประมาณ 4-5 บรรทัด มีภาพประกอบที่น่าสนใจ ประกอบด้วยคำที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ ก.กา เป็นคำคุ้นเคยที่เด็กพบเห็นและต้องใช้ในการชีวิตประจำวันบ่อย ๆ

2.2 กิจกรรมการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ

2.2.1 รับสมัครนักเรียนปกติ ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

2.2.2 คัดเลือกนักเรียนที่เต็มใจช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2.3 เด็กที่ได้รับคัดเลือกจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

2.2.4 เด็กจะต้องมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี สามารถอ่านหนังสือได้คล่อง

2.3 กิจกรรมการฝึกการช่วยเหลือ (ครูฝึกเด็กปกติ)

2.3.1 ขั้นเตรียมการสอน

1) นักเรียนปกติที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 6 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1 คน และครูอยู่ในห้องเสริมวิชาการ

2) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1 คน นั่งบริเวณมุมโต๊ะด้านซ้ายมือครูในขณะที่ครูนั่งที่มุมโต๊ะด้านขวา

3) ครูกล่าวคำทักทายกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เป็นผู้ช่วยเหลือ แล้วให้นักเรียนปกติ ดูขั้นตอนการสาธิตการฝึกของครูโดยยืนในลักษณะที่มองเห็นการสอนของครูอย่างชัดเจน

2.3.2 ขั้นทำความเข้าใจและข้อตกลงกับเด็กปกติ

1) อธิบายให้เด็กปกติรู้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพัฒนาการที่ล่าช้าจึงควรปฏิบัติดังนี้

- อาจต้องใช้ความอดทน และตั้งใจเฝ้ามากขึ้นในขณะที่ฝึกการอ่าน
- ให้กำลังใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไม่ดู หรือพูดให้หมดกำลังใจในการฝึกการอ่าน
- เมื่อพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตั้งใจฝึกต้องให้การเสริมแรงและชมเชย เก่ง เยี่ยม ดีมาก
- รู้จักสังเกตเมื่อพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเริ่มรู้สึกเครียด ไม่อยากอ่านอาจให้หยุดพักก่อน แล้วค่อยเริ่มต้นฝึกการอ่านใหม่

- เมื่อฝึกการอ่านจบแล้วให้กำลังใจ และนัดหมายการฝึกครั้งต่อไป

2) ข้อตกลงคือ

นักเรียนปกติจะต้องตรงต่อเวลาในการฝึกการอ่านให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยจะฝึกการอ่านเวลา 15.00 – 15.30 น. วันจันทร์ – ศุกร์ วันละ 30 นาที

3) เมื่อผ่านการเป็นผู้ช่วยเหลือฝึกการอ่านให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแล้วนักเรียนปกติแล้วจะได้รับการประกาศเกียรติคุณในด้านการเป็นผู้ช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจากทางโรงเรียน และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติพร้อมกับได้รับรางวัลจากครูที่ทำวิจัยครั้งนี้

2.3.3 ขั้นสาธิตการสอน

1) นักเรียนปกติที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 6 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1 คน และครูอยู่ในห้องเสริมวิชาการ

2) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1 คน นั่งบริเวณมุมโต๊ะด้านซ้ายมือครูในขณะที่ครูนั่งที่มุมโต๊ะด้านขวา

3) ครูกล่าวคำทักทายกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เป็นผู้ช่วยเหลือ แล้วให้นักเรียนปกติ ดูขั้นตอนการสาธิตการฝึกของครูโดยยืนในลักษณะที่มองเห็นการสอนของครูอย่างชัดเจน

- 4) ครูนำนิทานขึ้นมาวางบนโต๊ะบอกให้เด็กฟังครูอ่านและให้ชี้ตามคำที่ครูอ่าน โดยครูชี้หน้าด้านบนของตัวหนังสือและให้เด็กชี้ตามด้านล่างของตัวหนังสือ
 - 5) ครูอธิบายว่า ครูจะอ่านให้ฟัง 1 ครั้ง ขณะที่ครูอ่าน ครูจะชี้นิ้วตามตัวหนังสือ และให้เด็กชี้ตาม
 - 6) ครูเริ่มอ่านออกเสียงโดยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชี้นิ้วตามที่ตกลงกันได้
 - 7) ครูบอกให้เด็กอ่านออกเสียงคลอตามครู
 - 8) ครูเริ่มอ่านและให้เด็กอ่านคลอตาม ในขณะที่อ่านให้ชี้ตามคำที่อ่านไปด้วย
 - 9) หากเด็กยังไม่มั่นใจให้ครูอ่านและให้เด็กอ่านคลอตามอีกครั้ง โดยครูลดเสียงลง
 - 10) ครูลดเสียงลงเมื่อเห็นว่าเด็กเริ่มอ่านได้เองมากขึ้น
 - 11) หากพบว่าคำใดที่เด็กไม่แน่ใจ หรืออ่านผิดให้ครูอ่านให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้อ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง
 - 12) ให้กำลังใจเด็กทุกครั้งที่ย่านเสร็จ
 - 13) เมื่ออ่านนิทานจบแล้ว ครูถามคำถามจากนิทานที่อ่านเรื่องละ 2 คำถาม
- หมายเหตุ** ในระยะแรกครูให้เด็กอ่านคลอตามไปก่อน ต่อมาเมื่อพบว่าเด็กเริ่มมั่นใจที่จะอ่านได้เองมากขึ้น ครูค่อยลดเสียงลง จนเด็กอ่านเองได้ในที่สุด

2.3.4 ชั้นฝึกเด็กปกติ

ครูให้เด็กปกติที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 6 คน ฝึกการสอนอ่านให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยทดลองสอนทีละขั้นตอนตามข้อ 2.3.3 จนครบทั้ง 6 คน โดยมีครูคอยชี้แนะและให้การเสริมแรง ครูบันทึกการฝึกสอนอ่านของนักเรียนปกติ

2.4 กิจกรรมปฏิบัติการช่วยเหลือ (เด็กปกติฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา)

2.4.1 เด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไปยังห้องเสริมวิชาการโดยนั่งบริเวณมุมโต๊ะเด็กปกตินั่งทางขวามือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.4.2 กล่าวทักทายซึ่งกันและกัน เริ่มต้นการฝึกอ่านเด็กปกติหยิบนิทานขึ้นมาวางบนโต๊ะพร้อมกับพูด “เราจะมาฝึกอ่านนิทานกันนะ” “ตั้งใจฝึกนะไม่ยาก” โดยอ่านให้ฟังก่อน 1 ครั้ง หลังจากนั้นเด็กปกติอ่านอีกครั้งแล้วให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านคลอเสียงตาม โดยบอกให้ชี้นิ้วตามคำที่อ่านโดยเด็กปกติชี้ตัวหนังสือด้านบน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชี้ตามด้านล่างในขณะที่อ่าน

2.4.3 เริ่มให้เด็กที่มีความบกพร่องเริ่มอ่านเอง หากคำใดที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านไม่ออก หรืออ่านผิดให้เด็กปกติชี้ไปที่คำนั้น แล้วอ่านคำที่ถูกต้องให้ฟัง 1 ครั้ง พร้อมทั้งบอกให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านคำที่ถูกต้อง 2 ครั้ง

2.4.4 เด็กปกติให้คำชมเชยทุกครั้งที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านนิทานจบ ด้วยคำว่า เก่ง เยี่ยม ดีมาก พร้อมกับถามคำถามที่สอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน 2 คำถามโดยครูเตรียมคำถามให้กับเด็กปกติ

2.5 กิจกรรมการประเมินผลการช่วยเหลือ ครูประเมินเด็กปกติ โดยใช้แบบประเมินและการสังเกต

3. ตัวแปรที่ศึกษา ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่าน

4. **คำนิยามศัพท์เฉพาะ** ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่าน หมายถึงความสามารถของนักเรียนปกติ ในการช่วยเหลือด้านการอ่านให้แก่เพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการสาธิตการอ่านพร้อมกับการชี้นิ้วตามตัวหนังสือ แล้วให้เพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านคลอตาม และค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลงจนเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านเองได้ในที่สุด สำหรับเนื้อหาที่อ่านเป็นนิทานสั้นๆ ความยาวเนื้อหาประมาณ 4 - 5 บรรทัด มีภาพประกอบที่น่าสนใจ ประกอบด้วยคำที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ ก.กา เป็นคำคุ้นเคยที่เด็กพบเห็นและต้องใช้ในชีวิตประจำวันบ่อย ๆ ให้กับเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบประเมินความสามารถด้านการอ่านที่สร้างขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน	
ขั้นตอน	เนื้อหาที่สอน
<p>โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน มีองค์ประกอบดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> หนังสือนิทานสั้นๆ ความยาวเนื้อหาประมาณ 4 – 5 บรรทัด มีภาพประกอบที่น่าสนใจ ประกอบด้วยคำที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ ก.กา เป็นคำคุ้นเคยที่เด็กพบเห็นและต้องใช้ในชีวิตประจำวันบ่อย ๆ กิจกรรมการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ กิจกรรมการฝึกการช่วยเหลือ (ครูฝึกเด็กปกติ) <ol style="list-style-type: none"> ขั้นเตรียมการสอน ขั้นทำความเข้าใจและข้อตกลงกับเด็กปกติ ขั้นสาธิตการสอน ขั้นฝึกเด็กปกติ กิจกรรมปฏิบัติการช่วยเหลือ (เด็กปกติฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) กิจกรรมการประเมินผลการช่วยเหลือ ครูประเมินความสามารถเพื่อนผู้สอน โดยใช้แบบประเมินและการสังเกต 	<p>นิทาน 5 เรื่อง</p> <ol style="list-style-type: none"> กระดาษแสนชน ลูกแมวน้อย ลูกแพะจอมดีด แม่ไก่ออกไปในกอหญ้า สามสหายในป่าใหญ่ <p>ซึ่งคำจะอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นคำคุ้นเคยที่พบเห็นและใช้ในชีวิตประจำวัน</p>

ความ
สามารถ
ในการ
ส่งเสริม
ทักษะ
การอ่าน

สมมุติฐานการวิจัย

- ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
- ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน ได้มีการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

- 1.1 ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
- 1.2 ประเภทของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
- 1.3 ลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 1.4 ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย
- 1.5 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2. การอ่าน

- 2.1 ความหมายของการอ่าน
- 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
- 2.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
- 2.4 การสอนอ่านเป็นคำ
- 2.5 การประเมินทักษะการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2.6 วิธีการสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2.7 หลักการสอนอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

3. การจัดการศึกษาพิเศษ

- 3.1 รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ
- 3.2 องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษให้ประสบความสำเร็จ
- 3.3 ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ
- 3.4 บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ
- 3.5 โครงการเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
- 3.6 ประโยชน์ของการจัดการศึกษาพิเศษ
- 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ

4. เพื่อนช่วยเพื่อน

- 4.1 ความหมายของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน
- 4.2 คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- 4.3 การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- 4.4 ขนาดของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายที่ 1 เป็นความหมายทางการแพทย์ เป็นการนิยามตาม ICD 10 (International Classification of Disease) ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานภายใต้การกำกับขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) คือภาวะที่สมองหยุดการพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ทำให้เกิดความบกพร่องของทักษะต่างๆ ในระยะพัฒนาการส่งผลให้ กระทั่งต่อเซาว์นปัญญาทุกด้าน เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ภาษา การเคลื่อนไหว และทักษะทางสังคม มีความบกพร่องในเรื่องการปรับตัว อาจจะมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือจิตใจร่วมด้วย (กัลยา สุตะบุตร. 2535: 25)

การวินิจฉัยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาในการวินิจฉัยที่แน่นอนตาม ICD 10 ควรมีความบกพร่อง 2 ประการ คือ

1. ระดับเซาว์นปัญญา

2. ความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการในชีวิตประจำวันตามสภาพแวดล้อมของคนปกติ (กัลยา ก่อสุวรรณ. 2540: 9)

ความหมายที่ 2 The American Association on Mental Retardation (AAMR) เป็นสมาพันธ์อเมริกันเกี่ยวกับบุคคลปัญญาอ่อน ได้ให้ความหมายของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ระดับสติปัญญาที่ด้อยหรือต่ำกว่าปกติ เนื่องจากพัฒนาการสมองหยุดชะงักหรือเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีความสามารถจำกัดในด้านการเรียน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย ซึ่ง สโตรแมน (ศรียา นิยมธรรม. 2534:23 อ้างอิงจาก Stroman.1989:18) ชี้ให้เห็นจุดเน้น 4 ประการ คือ

1. หน้าที่ของสติปัญญาโดยทั่วไป ซึ่งหมายถึงผลการประเมินด้านเซาว์นปัญญา โดยใช้แบบทดสอบวัดเซาว์นปัญญา

2. ระดับของสติปัญญาที่ต่ำกว่าปกติอย่างมีนัยสำคัญประมาณ 70 หรือน้อยกว่า

3. การปรับตัวซึ่งประเมินจากประสิทธิภาพ หรือระดับมาตรฐานของแต่ละบุคคลในอันที่จะพึ่งพาตนเองและมีความรับผิดชอบทางสังคม ตามอายุและวัฒนธรรมตามบุคคลนั้น

4. ระยะพัฒนาการหมายถึง ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี

AAMR จะพิจารณาและวินิจฉัยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาโดยอาศัยจุดเน้นทั้ง 4 ประการดังกล่าว คือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะเชาวน์ปัญญาดำกว่าค่าเฉลี่ยปกติคือ 70 หรือน้อยกว่า และปัญหาพร้อมด้านการปรับตัวโดยลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนั้นต้องเกิดตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี

ความหมายที่ 3 The American Association on mental Deficiency (AAMD) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้มากในปัจจุบัน ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดเกิดขึ้น มีผลต่อการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานขณะนั้น มีความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าปกติปรากฏร่วมกันมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ด้าน ทั้งนี้ต้องมีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนอายุ 18 ปี (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์.2537:คำบรรยาย Schallock.1994:301-305) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เกณฑ์การมองภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา คือ

1. ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คือ ระดับสติปัญญาดำกว่า 70-75

2. มีความจำกัดในทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ด้าน ซึ่งทักษะการปรับตัว มีดังนี้

2.1 การสื่อความหมาย (Communication) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจและการแสดงออกที่เกี่ยวกับข้อมูลที่สื่อผ่านพฤติกรรมที่เป็นสัญลักษณ์และไม่เป็นสัญลักษณ์

2.2 การดูแลตนเอง (Self Care) หมายถึง ทักษะที่ประกอบไปด้วย การกิน การแต่งตัว การทำความสะอาดร่างกาย การเข้าห้องน้ำ และสุขอนามัย

2.3 การดำรงชีวิตในบ้าน (Home Living) หมายถึง การปฏิบัติงานตามกิจวัตรประจำวันในบ้าน อาจรวมถึงการทำความสะอาดคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

2.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills) หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เช่น การแสดงความยินดี การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การเล่นอย่างเหมาะสม

2.5 การใช้บริการสาธารณะ (Community Use) หมายถึง การใช้สาธารณะสมบัติอย่างเหมาะสม ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทาง การจับจ่ายสินค้า การรับบริการในชุมชน เช่น โรงเรียน ห้องสมุด โรงภาพยนตร์

2.6 การควบคุมตนเอง (Self Direction) หมายถึง การสร้างทางเลือกสำหรับตัวเองในการปฏิบัติตัวต่างๆ เช่น การเรียนรู้ การปฏิบัติตัวตามตารางที่กำหนดไว้ การปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

2.7 สุขอนามัยและความปลอดภัย (Health & Safety) หมายถึง การดำรงชีวิตของตนเองให้เป็นสุข สามารถควบคุมการบริโภคได้อย่างเหมาะสม บอกรักษาเจ็บป่วยได้ และดูแลรักษาป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ได้

2.8 การเรียนรู้ทางวิชาการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Functional Academics) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ทางสติปัญญาและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น การเขียน การอ่าน การคำนวณพื้นฐาน เป็นต้น ในการเรียนไม่ได้เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ แต่อยู่ที่การรับรู้และการนำทักษะทางวิชาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.9 การใช้เวลาว่าง (Leisure) หมายถึง ความสนใจด้านนันทนาการและการใช้เวลาว่างซึ่งสะท้อนถึงความพอใจส่วนบุคคล เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่คนทั่วไปกระทำอย่างเหมาะสมกับวัย

2.10 การทำงาน (Work) อาจเป็นงานที่ทำเต็มเวลาหรือบางเวลา หรือการเป็นอาสาสมัครทำงานในชุมชนนั้น ๆ ทักษะที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน การตรงต่อเวลา การยอมรับคำวิจารณ์

3. ภาวะที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องปรากฏก่อนอายุ 18 ปี

ความหมายที่ 4 เป็นความหมายของนักการศึกษา ผดุง อารยะวิญญู (2541: 39) ท่านได้ให้ความหมายว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติทั่วไปเมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่าบุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองมีพัฒนาการเจริญเติบโตไม่เต็มที่หรือมีการหยุดชะงัก ทำให้เกิดข้อจำกัดทางด้านความสามารถทางสติปัญญา มีระดับเชาวน์ปัญญาล่าช้าและต่ำกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกันในเกณฑ์ปกติทุกด้าน และปรากฏว่ามีข้อจำกัดด้านทักษะการปรับตัววุฒิภาวะการเรียนรู้ การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมของสังคม ทั้งนี้จะต้องเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี

ตามระบบ American Association on mental Retardation (AAMR) แบ่งประเภทความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ตามความหมายใหม่ที่ได้บัญญัติขึ้น โดยแบ่งระดับความรุนแรงตามลักษณะความต้องการการช่วยเหลือ และรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ โดยพิจารณาจากจุดอ่อนของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ประเมินได้ โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 :2) คือ

1. ต้องการได้รับความช่วยเหลือเป็นครั้งคราว
2. ต้องการความช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ต้องการความช่วยเหลือติดต่อกันตลอดไป
4. ต้องการความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึง และต้องการมากที่สุด

สรุปจากการแบ่งระดับความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ความหมายเก่าจะมองระดับเชาวน์ปัญญาและพฤติกรรม แบ่งระดับความรุนแรงระดับต่าง ๆ ตั้งแต่มีความบกพร่องระดับน้อยจนถึงความบกพร่องระดับรุนแรงมาก ซึ่งในปัจจุบันใช้ของ ICD 10 ในความหมายใหม่นี้จะเน้นที่

เขาวินิจฉัยควมคบคู่ไปกับพฤติกรรมการปรับตัวในการดำรงชีวิต จะมองความต้องการของบุคคลว่า ต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง ซึ่งจะพัฒนาได้ถ้าบุคคลเหล่านั้นได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

2. ประเภทของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา

แบ่งตาม AAMD ได้จัดประเภทภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ตามลักษณะผลการทดสอบระดับสติปัญญาตามแบบทดสอบมาตรฐาน Stanford - Benet และ Wechsler ดังนี้

ระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	ระดับสติปัญญา		
	AAMD	BINET	WECHSLER
เล็กน้อย (Mild)	50-70	56-68	55-69
ปานกลาง (Moderate)	35-50	36-51	40-54
ระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	ระดับสติปัญญา		
	AAMD	BINET	WECHSLER
รุนแรง (Severe)	20-35	20-35	25-39
รุนแรงมาก (Profound)	<20	<20	<25

การแบ่งของ AAMD จะแบ่งตามระดับของความรุนแรง โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ เล็กน้อย ปานกลาง รุนแรง และรุนแรงมาก ขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการความช่วยเหลือของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

แบ่งตามทางการแพทย์โดยใช้ DSM-IV ซึ่งเป็นระบบคัดแยกและแบ่งประเภทภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาที่นิยมใช้กันมากในคลินิกทางการแพทย์ได้แบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

ระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	ระดับสติปัญญา (I.Q.)	ร้อยละของประชากรที่มีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
เล็กน้อย (Mild)	50-70	85
ปานกลาง (Moderate)	35-49	10
รุนแรง (Severe)	20-34	3-4
รุนแรงมาก (Profound)	<20	1-2

สรุปการแบ่งประเภทความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ยึดหลักระดับความรุนแรง และความสามารถรวมทั้งระดับสติปัญญาของเด็กเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งประเภท เพื่อความสะดวกในการให้การช่วยเหลือทางการแพทย์ และทางด้านการจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. ลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในวัยเด็กจะมีลักษณะภายนอกโดยทั่วไป เหมือนคนปกติ ไม่ปรากฏอาการทางร่างกาย บุคลิกภาพ หรือพฤติกรรมต่างๆ แต่เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยเรียน จะเห็นลักษณะการมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญามากขึ้น เนื่องจากเด็กจะมีปัญหาในการเรียน ลักษณะและความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ระดับอายุ และระดับความรุนแรงทางภาวะบกพร่องทางสติปัญญา (เวรดี ตันทโสภาส.2545: 10-11)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย มีลักษณะดังนี้

1. ด้านสติปัญญา เป็นด้านที่แตกต่างจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัดที่สุดในการวินิจฉัยด้านสติปัญญา มักเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติ หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ต่ำกว่าเด็กปกติ ซึ่งจะพบลักษณะเหล่านี้เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย มีลักษณะดังนี้

1.1 อัตราเร็วของการเรียนรู้ (Rate of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าเด็กปกติ

1.2 ระดับการเรียนรู้ (Level of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาการคือ เรียนได้ในระดับต่ำกว่าเด็กปกติ แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อาจพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีในวิชาพลศึกษา เครื่องจักรหรือในด้านศิลปะ เป็นต้น

1.3 อัตราเร็วของการลืม (Level of Forgetting) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีแนวโน้มที่จะลืมสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วเร็วกว่าเด็กปกติ หากเด็กไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว การฝึกฝนในลักษณะซ้ำ ๆ บ่อย ๆ และให้พักเป็นระยะ ๆ จะช่วยทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถจำข้อมูลที่เรียนไปแล้วได้ดีขึ้น

1.4 การถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีปัญหาความยากลำบากในการถ่ายโยงการเรียนรู้ จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง ทักษะหรือความคิดรวบยอดที่กำลังเรียนอยู่ เด็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ขณะเรียนได้ แต่ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เลยในสถานการณ์ที่แตกต่างจากสถานการณ์เดิมเล็กน้อย หรือแตกต่างโดยสิ้นเชิง

1.5 การเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม (Concrete Versus Abstract Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ตรงไปตรงมาได้ดีกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม

1.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะเรียนรู้หรือจำได้โดยไม่ได้ตั้งใจ (Incidental Learning) จะสนใจและเรียนรู้แต่แนวคิดหลัก (Main Idea) แต่ไม่สามารถเก็บข้อมูลส่วนอื่น ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ ในขณะที่เด็กปกติสามารถทำได้

1.7 รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Set) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องใช้เวลา นานมากกว่าเด็กปกติในการที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งคือกระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ จะใช้วิธีแก้ไขเป็นขั้นตอนไปจนประสบความสำเร็จ เมื่อประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาบ่อย ๆ แล้วมนุษย์จะพัฒนารูปแบบการแก้ปัญหาของตนเอง ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาความยากลำบากมาก แต่ถ้าเด็กได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบได้แล้วก็สามารถทำได้ เช่นเดียวกับเด็กปกติ

2. ภาษาและการสื่อสาร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าเด็กปกติ วิชาการอื่นๆ ที่ต้องอาศัยภาษาในการเรียนรู้ เช่น สังคม คณิตศาสตร์ เป็นต้น ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการเรียนรู้สูงมาก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญและรับบริการกระตุ้นพัฒนาการโดยเฉพาะภาษาจากนักวิชาการ

3. ทักษะทางสังคม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องต่อสู้แข่งขันในการดำรงชีวิตกับผู้อื่น ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากที่เคยชิน เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะกลัววิตกกังวลหรือพฤติกรรมก่อกวนสังคม ดังนั้นโปรแกรมการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทักษะทางสังคมจึงต้องวางแผนอย่างรอบคอบและเป็นระบบ โดยเฉพาะพฤติกรรมปรับตัว (Adaptive Behavior) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ทักษะกลไกกล้ามเนื้อ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย จะมีความแตกต่างของพัฒนาการด้านร่างกาย และความสามารถทางทักษะกลไกกล้ามเนื้อเมื่อเทียบกับเด็กปกติเล็กน้อย ดังนั้นการพัฒนากายด้านนี้หากมีลักษณะล่าช้า หรือมีความบกพร่องจะส่งผลให้พัฒนาการโดยรวมของเด็กมีความล่าช้าไปด้วย แต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการวินิจฉัยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ขึ้นอยู่กับความผิดปกติหรือความล่าช้าทางพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเป็นเกณฑ์ (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2541: 5-8)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะความต้องการพิเศษแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับอายุ และระดับความรุนแรง มีลักษณะสำคัญคือ มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้า เช่น ด้านสติปัญญา มีความจำกัดด้านวิชาการ มีปัญหาในการถ่ายโยงความรู้ ด้านภาษาและ

การสื่อสาร มีการเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าเด็กปกติต้องได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

4. ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย (Mind Mental Retardation) เป็นเด็กที่มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในช่วง IQ.50-70 เด็กกลุ่มนี้ในวัยเด็กนั้นความผิดปกติจะไม่ปรากฏเด่นชัดแม้ผู้ปกครองเองอาจไม่สามารถสังเกตเห็นได้เพราะการใช้ภาษาและกลไกพัฒนาการบางส่วนอาจล่าช้าบ้างแต่เมื่อเกิดความล้มเหลวในด้านการเรียนคือสิ่งที่ระบุว่าเด็กต้องการความช่วยเหลือแล้วลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อยแบ่งออกเป็น 4 ประการดังนี้

1. ต้องการความรักและเอาใจใส่ มีสภาพอารมณ์สังคมเหมือนเด็กปกติทั่วไป
2. มีความแตกต่างรายบุคคลแต่สามารถวางกรอบมาตรฐานให้ได้ หากเราเข้าใจธรรมชาติของเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการของเด็ก
3. เด็กสามารถปรับปรุงอุปนิสัยหากไม่มีพฤติกรรมที่ผิดปกติก็สามารถพัฒนาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้
4. สอนเน้นด้านพุทธิพิสัย และสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รวมทั้งประสบการณ์เตรียมความพร้อม และเสริมพัฒนาการคู่กันไป

5. หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย

การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำเป็นต้องมีวิธีสอนที่แตกต่างไปจากการสอนปกติ เพื่อสนองความต้องการพิเศษของเหล่านี้ ซึ่งมีหลักการสอนดังนี้

1. ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะเด็กมีความพร้อมช้ากว่าเด็กปกติ ก่อนทำการสอนสิ่งใดครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อน เมื่อเด็กมีความพร้อมแล้วครูจึงทำการสอนวิชานั้น ๆ
2. สอนตามความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคนโดยจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเด็กคนนั้น
3. สอนตามระดับสติปัญญา เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน
4. ยอมรับความสามารถและพยายามส่งเสริมความสามารถของเด็ก อย่าตามใจหรือคอยช่วยเหลือมากเกินไป หรือลงโทษทั้งกาย และวาจามากเกินไป

5. พยายามฝึกให้เด็กช่วยตัวเองให้มากที่สุด จะเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในคุณค่าของตนเอง และแบ่งเบาภาระจากผู้เลี้ยงดู

6. สอนตามการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) โดยการแบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลายขั้น เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้เด็กสับสน ให้เด็กประสบความสำเร็จในงานซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรคำนึงถึงความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยการสอนนั้นจะต้องสอนจากง่ายไปหายากมีการสอนซ้ำ ๆ โดยวิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เน้นการปฏิบัติจริง มีการจัดกิจกรรมการสอนหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เด็กได้คิด และมีการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับและส่งเสริมความสามารถ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและไม่เป็นภาระของสังคมต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

บราวน์ วิลเลียมส์ และเคราเนอร์ (เรวดี ต้นทโสภาส. 2545: 15; อ้างอิงจาก Brown Williams; & Crowner. 1974: 274) ได้ทำการศึกษาทดลองให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดทำ เสียงหรือภาพ โดยแสดงสิ่งต่างๆ เหล่านั้นให้แก่เด็กประมาณ 2-3 วินาที จากการศึกษาทดลอง พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำได้น้อยกว่าเด็กปกติ แต่ถ้าให้จำวัตถุสิ่งของโดยใช้เวลานาน ๆ ก็จำได้ดีเป็นเวลานาน อาจเป็นชั่วโมง วัน หรือสัปดาห์ แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดความสามารถในการจำระยะสั้น แต่ความจำระยะยาวไม่ผิดปกติ

เบทส์ (เรวดี ต้นทโสภาส. 2545: 15; อ้างอิงจาก Bates. 1980: 237-248) จากการศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกทักษะระหว่างบุคคลกับการรับรู้ด้านทักษะทางสังคมของผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับพอเรียนได้ และระดับพอฝึกได้ด้วยชุดการสอน เรื่องการแนะนำและการช่วยเหลือ ความแตกต่างของบุคคลและการวิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งสองกลุ่มสามารถเรียนรู้และปฏิบัติทักษะใหม่ทางสังคมได้ในสถานการณ์เรียนแบบ และเมื่อประเมินในสถานการณ์จริงพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

นิธิมา หาญมานพ (2541: บทคัดย่อ) การศึกษาการสร้างชุดการสอนคำศัพท์ด้วยเกมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน พบว่า เด็กมีผลสัมฤทธิ์ในการใช้คำศัพท์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บัวแก้ว บัวเย็น (2539: 66) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบรู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนคำศัพท์ด้วยเกม พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบรู้แจ้งมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้นแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงเพชร เจริญราษฎร์ (2546: บทคัดย่อ) การศึกษาการสร้างชุดการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทยแบบ WBI เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ อายุ 6-11 ปี จำนวน 7 คน พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิชญา สวัสดิ์ (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึกทักษะ จำนวน 8 คน พบว่า ความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการสอนโดยใช้เกมฝึกทักษะอ่านคำภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการศึกษางานวิจัย สรุปได้ว่างานวิจัยที่มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยคำนึงถึงความสามารถด้านสติปัญญาเป็นสำคัญ ซึ่งนับว่างานวิจัยเหล่านี้เป็นแนวทางให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถมีชีวิตอยู่บนโลกนี้ได้อย่างมีความสุขได้ด้วยตัวเขาเอง

การอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

วรรณิ โสภประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องการใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

ศศิธร วงษ์ชาติ (2542: 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด ไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์คำ ถอดความ ตีความ ขยายความ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

ครอว์เลย์ (อัฉรนา นาคทรัพย์. 2546: 28; อ้างอิงจาก Crawley. 1995: 14-15) กล่าวว่าไว้ว่าการอ่าน เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนซึ่งรวมไปถึงความสามารถในการถอดความหมายจากสัญลักษณ์

นั้น ๆ ในขณะที่ผู้อ่านได้รับจากสิ่งที่ผู้อ่านมองเห็นโดยใช้กระบวนการคิดกับสิ่งที่มองเห็น แล้วสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ที่อ่านได้

บอนด์ และทิงเกอร์ (Bond; & Thinker. 1957: 9) กล่าวว่า การอ่านคือ การจำสัญลักษณ์ที่พิมพ์หรือเขียน สัญลักษณ์นี้กระตุ้นให้ผู้อ่านนึกถึงความหมายของคำโดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นโดยการผสมผสานของสิ่งที่ผู้อ่านมีอยู่

จากความหมายของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่แปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มองเห็น โดยผ่านกระบวนการคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจและถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยคำที่มีความหมาย สื่อได้ตรงกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนให้ได้เข้าใจตรงกัน

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในทักษะวิชาการด้านอื่น ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2538 : 10-11) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
2. เด็กที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับ และอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมั่นใจ
3. การอ่านเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถค้นหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง
4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต
5. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนด้านการเมือง
6. การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน

และพัฒนาจิตใจไปด้วย

7. การอ่านช่วยให้ผู้เรียนทราบและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถพัฒนาตนเองและอาชีพของตนเองได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 1) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน

เดอริคิน (อัจนรา นาคทรัพย์. 2546 : 29; อ้างอิงจาก Durkin. 1987) กล่าวว่า เราใช้การอ่านไปตลอดชีวิตเนื่องจากการอ่านเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของแต่ละคน เช่น การอ่านรายการอาหารในร้านอาหาร การอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น

จากความสำคัญของอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ในด้านอื่น ๆ ต่อไป และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านของแต่ละบุคคล แต่ละวัยและแต่ละอาชีพ ย่อมมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนะจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้หลายประการดังนี้

เกรลเล็ต (อัจฉรา รัตทรัพย์. 2546: 30; อ้างอิงจาก Grellet. 1994) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
2. การอ่านเพื่อหาความรู้จากข้อมูลต่าง ๆ

เด็อนใจ กฤษกระโทก (2543: 18) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ว่า ในการอ่านหนังสือทุกครั้งควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนานหรืออ่านเพื่อต้องการอยากรู้

ดังนั้น ในการอ่านควรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากการอ่านได้ถูกต้องตามทิศทางที่วางไว้ว่าจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือการอ่านเพื่อหาความรู้ให้กับผู้อื่นเพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากที่สุดและมีประโยชน์ต่อผู้อ่านเช่นเดียวกัน

4. การสอนอ่านเป็นคำ

การสอนอ่านเป็นคำเป็นการแก้ไข ผีกลน และการฝึกปฏิบัติในการช่วยเหลือนักเรียนในการอ่านคำศัพท์ และเป็นวิธีการสอนที่ดีอีกวิธีหนึ่งในการใช้เป็นกิจกรรมเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยใช้สัญลักษณ์ คำโครงของคำที่มองเห็นในการอ่านหรือจำแนกคำออกมา และยังสามารถใช้ร่วมกับการสอนอ่านวิธีอื่นๆ เช่นการสอนแบบมุ่งหวังประสบการณ์ทางภาษาการสอนอ่านเบื้องต้นหรือเทคนิคในการอ่านคล่อง วิธีนี้เหมาะสมที่จะใช้กับนักเรียนที่เริ่มต้นเรียนอ่านคำ จำแนกคำ ก่อนที่จะไปเรียนการอ่านเนื้อเรื่อง หรือข้อความ เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกับนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ นอกจากนี้การสอนอ่านเป็นคำ (Sight Word Approach) ซึ่งเป็นการสอนให้เด็กอ่านเป็นคำๆ ให้ได้ก่อนที่เด็กจะจำตัวอักษรได้เมื่อเด็กอ่านคำได้มากพอสมควรแล้วจึงให้เด็กรู้จักสระ และพยัญชนะในภายหลัง ครูอาจใช้บัตรคำในการสอนให้เด็กอ่านตาม ให้ดูภาพประกอบ เป็นต้น เด็กอาจอ่านคำได้โดยการจำ การสอนวิธีนี้จะทำให้เด็กสามารถอ่านคำได้โดยใช้สายตา (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 72)

ได้ให้ความหมาย คำคุ้นตา (Sight Word) ได้ว่า เป็นคำที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน เช่น คำว่า พ่อ แม่ พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย ยี่น เดิน นั่ง นอน กิน ไป หา ฉันทเรา โรงเรียน มือ ขา ตา จะ เป็นต้น

สรุปแล้วการสอนอ่านเป็นคำมีแนวคิดและวิธีต่าง ๆ มากมาย แต่จะใช้ได้ผลกับเด็กได้หรือไม่ เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน เพราะเด็กบางคนมีความรู้สึกลึกซึ้งยากใจการจำคำได้โดยอัตโนมัติ และต้องการโอกาสที่จะได้ฝึกกระดิกคำ จึงต้องใช้วิธีที่หลากหลายที่สามารถช่วยให้เด็กจำคำได้ และไม่ควรใช้วิธีการอ่านเพียงอย่างเดียวควรที่จะได้รู้ความหมายของคำไปด้วย

5. การประเมินทักษะการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การอ่านประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ หลายอย่างที่เด็กจำเป็นต้องทำได้ ครูต้องมีความรู้และความเข้าใจทักษะเหล่านี้ และจะต้องรู้จักตัดสินได้ว่าเด็กมีทักษะเหล่านี้หรือไม่อย่างไร ครูจำเป็นต้องสามารถตัดสินได้ว่าเด็กมีทักษะอยู่ในระดับใดก่อนที่จะทำการฝึกทักษะให้ การสอนอ่านจะไม่ได้ผล ถ้าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องอ่านสิ่งที่ยากเกิน การประเมินการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังรายการต่อไปนี้

1, ความสามารถในการอ่าน

1.1 วิเคราะห์คำ

1.1.1 การเปล่งเสียง ใช้ตัวหนังสือเป็นสัญลักษณ์ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ เสียงกล้ำ เสียงวรรณยุกต์

1.1.2 ผสมเสียงเป็นคำ

1.1.3 พูดย่อคล้องจอง

1.1.4 รู้จักคำที่เป็นคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา

1.2 ความสามารถในการเข้าใจ

1.2.1 ความสามารถจดจำใจความจากเรื่องนิทานสั้น ๆ

1.2.2 ความสามารถจดจำลำดับเหตุการณ์

1.2.3 ความสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน

1.2.4 ความสามารถทำตามข้อแนะนำในหนังสือ

1.2.5 สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล

1.2.6 สามารถอ้างอิงถึงสิ่งที่อ่านจากหนังสือ

1.2.7 สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้

1.3 เครื่องมือวัดการอ่านได้แก่

1.3.1 คำศัพท์ เลือกคำมาจากหนังสือเรียน การเลือกคำเอามาใช้ ทำดังนี้เลือกคำมาจากหนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้น ป.1 = 25 คำ ป.2 = 25 คำ ฯลฯ เมื่อเลือกเสร็จแล้วก็มาพิจารณาดูว่าคำเหล่านี้เป็นตัวแทนในกรออกเสียงอ่านของแต่ละระดับชั้นไว้ในกระดาษ

1.3.2 อ่านฟังเสียง วัดระดับการอ่านและความเข้าใจ ข้อความที่ใช้ประเมินการอ่านคัดมาจากหนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้น ความยาวประมาณ 100 คำ ในระดับที่สูงขึ้นไปก็จะมี ความยาวของบทความเพิ่มขึ้นด้วย

6. วิธีการสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในการสอนอ่านให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้

1. ใช้วิธีการเลียนแบบ เด็กจะชอบการเลียนแบบคนที่เด็กรัก และไว้วางใจ คือพ่อแม่และครู เวลาที่ครูพูดกับเด็กให้ย่อเข้าและก้มตัวให้เด็กเห็นริมฝีปากและสีหน้าของครูเวลาพูด การพูดครูควรใช้เสียงระดับปกติไม่ดังและค่อยเกินไป พูดให้ชัด กระชับและไม่พูดเร็ว

2. ใช้สิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กนำมาให้เด็กฟัง เช่น การฟังเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว เช่น เสียงนก ร้อง เสียงฝนตก เสียงระฆัง เสียงนาฬิกา ครูควรนำสิ่งสิ่งของที่มีเสียงนำมาให้เด็กดู และฝึกให้เด็กฟังเสียง พร้อมทั้งอ่านออกเสียงสิ่งนั้น ๆ ด้วย สิ่งของที่อยู่รอบตัวเด็กจะเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นเด็กให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น

3. ใช้การสื่อสารหลายทาง ครูต้องเป็นผู้ถามและรอให้เด็กตอบ เช่นถามว่านี่อะไร ครูไม่ควรตอบว่านก แต่ต้องบอกว่านกมีปีก บินอยู่บนท้องฟ้า มีขนตามตัว มี 2 ขา และถ้าครูถามเด็กว่านี่อะไร เด็กจะตอบได้หรือไม่ได้ ครูต้องตอบและให้เด็กพูดตาม พร้อมทั้งพูดอธิบายเพิ่มเติม และให้เด็กพูดตามด้วย

4. ใช้ความอดทนในการสอน ครูจะต้องไม่มีท่าที่ก้าวร้าวในขณะที่สอน หรือมีอาการเร่งรีบในเวลาสอน จะทำให้เด็กกลัว มีอาการอึดอัด ไม่กล้าตอบ การสอนครูต้องใช้ความอดทนสูง พูดช้า ๆ หลาย ๆ ครั้งให้ความรักและเล่นกับเด็ก

5. ใช้บรรยากาศที่ดีช่วยในการสอน ครูควรจัดสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ให้กับเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้ เช่นการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน พาไปสอนนอกห้อง จัดเตรียมอุปกรณ์ใหม่ที่น่าสนใจ มีสีสันสวยงาม เป็นต้น

6. ใช้รูปภาพหรือหนังสือภาพสวย ๆ กระตุ้นการอ่าน ครูควรหารูปภาพ สัตว์ ผลไม้ สิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ภาพคนในครอบครัว นำมาจัดเป็นสมุดภาพ ให้เด็กดู การใช้ภาพในการสอนอ่าน ครูควรทำสมุดภาพสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล โดยสมุดภาพของเด็กให้รวมภาพสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เป็นต้น

7. การใช้คำพูด เป็นสิ่งที่สำคัญมากที่ครูจำเป็นต้องเตือนตัวเองอยู่เสมอ การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ออกเสียงพูด เป็นสิ่งที่ยากและต้องใช้เวลามาก เด็กจะมีข้อจำกัดในการเรียนรู้ และมีการเลียนแบบที่ไม่เหมือนกันในเด็กแต่ละคน ครูต้องเตือนตัวเองให้พูดให้ช้า ชัด และอย่าลืมนัดแนะให้เด็กตอบ และให้เด็กแสดงออกมากขึ้น นอกจากนี้การใช้ภาพในการสอน โดยให้เด็กดูภาพและบัตรคำ ครูต้องเข้าใจว่า ภาพเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กเข้าใจและสื่อสารได้เร็วขึ้น ต้องพยายามเอาภาพออกให้อ่านบัตรคำให้มากขึ้นจนในที่สุดเหลือเพียงการพูดอย่างเดียว

8. ใช้ประสบการณ์ตรงในการสอน ครูควรสอนให้เด็กได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ของตนเองในการเรียนรู้ เช่น เล็ก-ใหญ่ มาก-น้อย เปียก-แห้ง (Azrin. 1974) ได้ให้แนวคิดสำหรับการใช้ประสบการณ์ทางภาษาไว้ว่า สิ่งที่ข้าพเจ้าคิด ข้าพพูดได้ สิ่งที่ข้าพพูดได้ ข้าพเขียนได้ สิ่งที่ข้าพเขียนได้ ข้าอ่านได้ ดังนั้นจึงต้องสนับสนุนให้เด็กได้พูด ในสิ่งที่เขาคิดหรือเขาได้ประสบมา การพูดนั้นเขียนออกมาแล้วเอาข้อความที่เขียนมาอ่าน

7. หลักการสอนอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. การสอนอ่านควรคำนึงถึงอายุสมองของเด็กเป็นสำคัญ เด็กที่มีอายุสมอง 3 – 4 ปี อาจยังอ่านหนังสือไม่ได้ แม้ว่าอายุจริงจะมากกว่านี้ก็ตาม ดังนั้นการจัดประสบการณ์ในการอ่านให้แก่เด็ก ควรเป็นการเตรียมความพร้อมในการอ่าน

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติ การอ่านก็ช้าไปด้วย เนื่องจากเด็กมีพัฒนาทางสมองช้า เด็กมักลืมนง่าย อ่านแล้วจำสิ่งที่อ่านไม่ได้ การสอนจึงควรทำซ้ำๆ โดยครูให้อ่าน แล้วอ่านอีกหลายๆครั้ง ในหลายๆวัน เด็กจึงจะจำได้บ้าง ยิ่งไปกว่านั้น การจัดกิจกรรมในการอ่าน ควรแตกต่างกันในเนื้อหาเดียวกัน เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดให้

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องการความสำเร็จ การสอนเด็กปัญญาอ่อนควรเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ก่อน เพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จ การที่เด็กประสบความสำเร็จได้นั้น บทเรียนมีส่วนสำคัญ บทเรียนควรเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และให้เด็กเรียนกิจกรรมที่ง่าย ๆ ก่อน แล้วจึงเรียนที่ยากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และประสบผลสำเร็จในการเรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ เด็กจะต้องมีความพร้อมในการอ่าน เด็กจึงจะประสบความสำเร็จในการอ่าน การสอนอ่านแก่เด็กปัญญาอ่อนโดยที่เด็กไม่มีความพร้อม มักจะประสบความล้มเหลว

4. จัดประสบการณ์ทางภาษาให้เพียงพอแก่เด็ก เด็กจะสนใจอ่านหนังสือมากขึ้นหากมีสิ่งอื่นมากระตุ้น เด็กที่อ่านด้วยความสนใจ จะอ่านได้ดีกว่าเด็กที่ขาดความสนใจในการอ่าน การจัดสิ่งแวดล้อมในการอ่านให้เป็นที่น่าสนใจแก่เด็กจะช่วยกระตุ้นเด็กให้เกิดความสนใจในการอ่านมากขึ้น การจัดหาหนังสือสำหรับเด็กที่มีภาพประกอบสวยงาม โดยให้มีหนังสือประเภทนี้ในปริมาณที่เพียงพอ เป็นวิธีหนึ่งในการจัดประสบการณ์ทางการอ่านให้เด็ก

5. ให้แรงเสริมแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องการการกระตุ้น ต้องการความสำเร็จ และต้องการกำลังใจ การให้คำชมเชยแก่เด็ก เมื่อเด็กอ่านได้เป็นการให้กำลังใจแก่เด็ก ซึ่งทำให้เด็กอ่านได้เพิ่มขึ้น การเสริมแรงควบคู่กันไปกับการสอนอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ดวงเดือน จิตอารีย์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนการอ่านออกเสียงเฉลี่ย 67.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ อยู่ในระดับปานกลาง

อัจฉรา นาคทรัพย์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน พบว่า เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ที่ได้รับการสอนอ่านเป็นคำ มีความสามารถอ่านคำหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอ่านเป็นคำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

เบนเดอร์ (Bender. 1993) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการสอนอ่านเป็นคำพบว่า การสอนวิธีนี้ใช้ได้ดี ทั้งเด็กพิเศษและเด็กปกติ ซึ่งดีในด้านการจำคำ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้มากกว่าและใช้เวลาน้อยกว่าการเรียนปกติ

ซีโรต้า (Sirota. 1971: 2520) ศึกษาเรื่องการจัดโปรแกรมการอ่านหนังสือว่ามีผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนหรือไม่ จากการศึกษาพบว่าโปรแกรมการอ่านที่ครูจัดให้นักเรียนแต่ละคนมีผลต่อประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียน กล่าวคือนักเรียนจะอ่านหนังสือมากขึ้นและอ่านได้ดีขึ้น

การจัดการศึกษาพิเศษ

1. รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ

1. การเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลา เป็นการจัดเด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ควรเป็นเด็กพิการที่สามารถใช้เครื่องมือ สื่อ หรืออุปกรณ์ช่วยเหลือชดเชยความพิการได้และมีระดับความพร้อมตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมอยู่ในเกณฑ์ที่ใกล้เคียงหรือเท่ากับเด็กปกติไม่ก่อให้เกิดการรบกวนระบบห้องเรียน

2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูการศึกษาพิเศษให้คำแนะนำ เป็นการจัดให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนเด็กพิการในเรื่องต่างๆ เช่น การจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียน การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกบริการและความช่วยเหลืออื่นใดให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กพิการ

3. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเดินสอน เป็นการจัดเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูเดินสอนซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กพิการและเป็นที่ปรึกษาแก่ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีจำนวนเด็กพิการกระจายกันอยู่หลายโรงเรียนควรมีครูเดินสอนรับผิดชอบเด็กพิการไม่น้อยกว่า 3 คนต่อครู 1 คน โดยครูเดินสอนเดินทางไปช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมในสถานศึกษาต่างๆตามเวลาที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการในสถานศึกษาและผู้เรียนได้รับทราบและเห็นชอบร่วมกัน

4. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูสอนเสริม เป็นการจัดเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูสอนเสริม ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการสอนเสริมหรือทบทวนวิชาซึ่งเด็กพิการเรียนไม่ทันในห้องเรียนปกติโดยจัดให้บริการในห้องสอนเสริมซึ่งเป็นแหล่งความรู้ศูนย์รวมสื่อการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนร่วม ผู้เรียนอาจรับการสอนเสริมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ตามตารางนัดหมายประจำวันโดยมีสัดส่วนเด็กพิการไม่น้อยกว่า 6 คนต่อครู 1 คนหรือตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนทั่วไปและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดการเรียนร่วมโดยจัดให้เด็กพิการที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันเรียนในห้องเรียนเดียวกัน ยกเว้นบางวิชา ที่จัดให้เด็กพิการไปเรียนร่วมกับคนทั่วไป เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรต่างๆ

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กพิการโดยจัดให้เด็กพิการที่มีความพิการประเภทเดียวกันเรียนในห้องเรียนเดียวกันตลอดเวลา โดยห้องเรียนของเด็กพิการนี้ อยู่ในโรงเรียนทั่วไป การจะจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ควรพิจารณาจากความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย

อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นสำคัญ (คู่มือการจัดการเรียนร่วม.2543:10) การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้น และมีความพร้อมน้อยอาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไป

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่ง เรโนลด์ และเบิร์ช (Reynold; & Birch. 1977) ได้อธิบายถึงรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 รูปแบบคือการเรียนร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึง การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้จะถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติเด็กเรียนวิชาหลักในชั้นพิเศษ โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน แต่ในบางวิชาซึ่งส่วนมากไม่ใช่วิชาทักษะเด็กมีโอกาสไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่นวิชา พลศึกษา วิชาดนตรี เป็นต้น หรือเด็กอาจมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กีฬา งานแสดงต่างๆของโรงเรียน เป็นต้น โดยคาดหวังว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีโอกาสแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ

การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติ ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนเด็กปกติได้รับบริการการเรียนการสอนและการบริการนอกห้องเรียนอย่างไร เด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ได้รับบริการเช่นเดียวกัน จุดประสงค์สำคัญของการเรียนร่วมเต็มเวลาคือเพื่อให้เด็กเข้าใจซึ่งกันและกัน ตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกันมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กปกติจะยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ เข้าใจว่าคนเราเกิดมาไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกอย่างท่ามกลางความแตกต่างกันของมนุษย์เรานั้น เราก็ต้องการความรักความสนใจความเอาใจใส่เช่นเดียวกันทุกคน (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2543: 42-43. แนวทางการจัดการเรียนร่วม.)

ส่วนคำว่า การเรียนรวม (Inclusion) หรือการจัดการศึกษาโดยวิธีเรียนรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ว่าโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนที่ผู้ปกครองพาเข้าโรงเรียน ทางโรงเรียนจะต้องรับเด็กไว้ และจะต้องจัดการศึกษาให้เขาอย่างเหมาะสม การเรียนรวมยังมีความหมายไปถึงการศึกษาที่ไม่แบ่งแยกตั้งแต่ระดับ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนการดำรงชีวิตของคนในสังคม หลังสำเร็จการศึกษาว่าจะต้องดำเนินไปในลักษณะ รวมกัน ที่ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทุกคนยอมรับซึ่งกันและกัน ทุกคนยอมรับว่ามีผู้พิการอยู่ในสังคม และเขาเหล่านั้นต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันกับคนปกติโดยไม่มีการแบ่งแยก ผดุง อารยะวิญญู. (2542).

สรุปได้ว่าการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีหลักการว่าจะต้องจัดให้เด็กพิเศษได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงหรือเหมือนเด็กปกติมากที่สุด แต่เมื่อเป็นเรื่องที่ข้อจำกัด

เฉพาะจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับและเสริมเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความเข้าใจและเกิดทักษะต่างๆตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งอาจใช้วิธีการหรือสื่อต่างๆ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจัดข้อจำกัดต่างๆที่มีอยู่ได้สำเร็จ การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพิการและความพร้อมของเด็ก ถ้าเด็กมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา ถ้าเด็กมีความพร้อมน้อยมีความพิการมากขึ้น อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไปตามความแตกต่างของบุคคล

2. องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษให้ประสบความสำเร็จ

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนร่วมไว้ให้ประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

เบญจมา ชลธารินทร์ (2538: 73) รวบรวมความเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญต่อโครงการจัดการเรียนร่วมไว้ ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาต้องพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการเรียนร่วม
2. ต้องมีการจัดอบรมครูสอนเด็กพิเศษโดยเฉพาะ
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องยอมรับหลักการเรียนร่วม
4. บุคลากรของโรงเรียนต้องยินดีให้ความร่วมมือ
5. ชุมชนในท้องถิ่นต้องพร้อมที่จะสนับสนุน
6. ผู้ปกครองของนักเรียนพิการและนักเรียนปกติต้องพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ
7. นักเรียนปกติในโรงเรียนต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือนักเรียนพิการ

เรโนลด์ส และเบิร์ช (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 201; อ้างอิงจาก Reynolds; & Birch.1977) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้การเรียนร่วม ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีองค์ประกอบ 10 ประการ คือ

1. ต้องทำงานประสานและร่วมมือกันอย่างดี ระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ
2. หากครูปกติมีปัญหาในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรรหาทางแก้ปัญหา
 3. ครูผู้สอนต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
 - 3.1 มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
 - 3.2 ควรมีความตั้งใจในการสอน
 - 3.3 ควรมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ
 - 3.4 พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคมสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กพิการ

5. การเรียนร่วมต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
6. มีการประเมินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนสม่ำเสมอ
7. ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
9. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมต้องพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญจะเห็นได้ว่าการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายเช่น ครูผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนปกติ

3. ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ

ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การจัดการเรียนร่วมจำเป็นต้องได้รับการร่วมมือ จากหลาย ๆ ฝ่ายดังนี้ ครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม

1. ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูการศึกษาพิเศษ ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนพิเศษเตรียมความพร้อมของเด็กและปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหาครูประจำชั้นพิเศษต้องมีความเข้าใจเด็กมีความอดทนสูง ใช้จิตวิทยาสูงมาก รู้จักกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับการปรับหลักสูตร จุดประสงค์และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

2. ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่สอนเด็กเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องเรียนปกติครูเสริมวิชาการจะปฏิบัติงานในห้องเสริมวิชาการ เด็กแต่ละคนจะมีตารางเฉพาะที่จะเข้ามาเรียนเสริมวิชาการ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็กแต่ละคน

- 2.1 เตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความพร้อมเพื่อส่งออกไปเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ ซึ่งอาจจะส่งเรียนบางเวลา หรือเต็มเวลาก็ได้

- 2.2 ในกรณีที่ส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนอยู่ในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาแล้วหากยังต้องการช่วยเหลืออีกในวิชาใดวิชาหนึ่งเด็กก็อาจถูกส่งเข้ามาเรียนเสริมในห้องเสริมวิชาการอีกก็ได้ โดยครูประจำชั้นปกติส่งมาตามคาบเรียนในการสอน เมื่อหมดคาบเรียนก็กลับไปเรียนในชั้นเรียนปกติตามเดิม

3. ครูเดินสอน บางโรงเรียนอาจมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเพียง 3-5 คน การจัดการครูประจำชั้นหรือครูเสริมวิชาการมาประจำตลอดในโรงเรียนจึงเป็นการไม่คุ้มค่าการจัดการครูเดินสอนมักจะจัดในกรณีที่มีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษน้อยในแต่ละโรงเรียนเป็นครูที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งหรือหลาย ๆ แห่งเพื่อทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูเดินสอนจะมีตารางปฏิบัติงานสอนที่แน่นอนและจะวนเวียนกลับมาสอนที่โรงเรียนเดิมอีก ครูเดินสอนอาจไม่สังกัดโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยตรง ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดระบบงานบริการบุคคลของหน่วยงานทางด้านการศึกษา

4. ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ / ครูประจำวิชา โดยทั่วไปเด็กที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้นั้น มักจะมีความบกพร่องค่อนข้างน้อย คือ มีความสามารถทางด้านการศึกษาใกล้เคียงกับเด็กปกติ ดังนั้นครูประจำชั้นที่มีเด็กดังกล่าวมาเรียนร่วมอยู่กับครูประจำวิชาอื่นๆที่เข้ามาสอนในโรงเรียนนั้น จึงไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ควรได้รับการฝึกอบรมและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นอย่างดี

5. ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา แก่ครูที่สอนเด็กในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวางแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและประสานงานกับครูอื่นในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาไม่สอนเด็กโดยตรง

6. ครูแนะแนว มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปรับตัว ตลอดจนแนะแนวทางการด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ การเตรียมความพร้อมทางด้านอาชีพและการศึกษาต่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. ครูสอนพูด / แก้ไขการพูด มีหน้าที่ในการสอนพูดและแก้ไขการพูดแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

8. ครูผู้ช่วย มีหน้าที่ช่วยครู โดยเฉพาะการดูแลเมื่อเด็กประกอบกิจกรรม เช่น เวลาในการรับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำ แต่งตัว ถอดใส่กายอุปกรณ์

4. บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ

บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541)

1. นักจิตวิทยา มีหน้าที่ทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งมีความจำเป็นในด้านการคัดแยกและจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขอบข่ายหน้าที่อาจรวมไปถึงการให้คำปรึกษาแก่เด็กและครูหรือการบำบัดทางจิตวิทยาแก่เด็ก

2. นักโสตสัมผัสวิทยา มีหน้าที่ในการตรวจวัดการได้ยินของเด็ก คัดเลือกเครื่องช่วยฟังให้กับเด็กตลอดจนเสนอแนะในการแก้ไขการพูด และการสอนภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. นักกายภาพบำบัด มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดทางกายภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องการทรงตัว การเคลื่อนไหว การป้องกันการหดรัดตัวของกล้ามเนื้อ

4. นักกิจกรรมบำบัด มีหน้าที่ในการฝึกการใช้มือและนิ้วมือ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่นติดกระดุมเสื้อ ผูกเชือกรองเท้า รับประทานอาหาร ฯลฯ การรับรู้ทางการเห็น การรับรู้ทางกาย

5. นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการแนะนำ และช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว

6. แพทย์ อาจเป็นแพทย์ทั่วไปหรือแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัย และวางแผนเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป

7. จิตแพทย์ มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม

5. โครงการเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โครงการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) ได้มอบหมายให้สำนักงานการศึกษาดำเนินการและได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษา นโยบายข้อที่ 6 การช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในมาตราที่ 4 กำหนดให้โรงเรียนที่มีความพร้อมรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญาที่สามารถเรียนได้เข้าเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยมีหลักการและเหตุผลดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนช้าให้มีโอกาสได้เรียนตามความสามารถ
2. เพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนช้าให้มีโอกาสเรียนจนสำเร็จการศึกษาระดับ
3. เพื่อลดอัตราการตกซ้ำชั้นและลดปัญหาการสูญเปล่าในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

มหานคร

เป้าหมาย เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกับเด็กปกติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้มากขึ้น
3. เพื่อให้เด็กมีโอกาสปรับตัวเข้ากับสังคมเด็กปกติ และได้รับการยอมรับ
4. เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนในโรงเรียนปกติใกล้บ้าน
5. เพื่อให้มีบุคลากรทางการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนของชั้นเรียน

การศึกษาพิเศษ

จากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กรุงเทพมหานครได้ให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมและให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542) และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กดังกล่าว จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้หากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มี

ความต้องการพิเศษและจัดเด็กเข้าเรียนร่วมตามประเภทหรือลักษณะของความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม (แนวทางการจัดการเรียนร่วม, หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักการศึกษา.2543: 51)

6. ประโยชน์ของการจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการเรียนร่วมตามปรัชญา หลักการและวิธีการต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว จะให้ประโยชน์แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กปกติ และสังคม ดังที่ ชินเดเล (Schindele. 1981: 2-3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วม 3 ประการคือ

1. ด้านการเรียนรู้
2. ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
3. ด้านประสบการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกตินั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุน และเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความสุข ความสำเร็จในชีวิตของเด็กพิเศษ และเป็นการพัฒนาศักยภาพที่ได้จากการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา การสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสม ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนปกติในครอบครัว ชุมชน และสังคม นอกจากนี้การสนับสนุนทางสังคมที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับ ยังมีส่วนช่วยในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านสังคมให้กับนักเรียนด้วย ถือได้ว่าเป็นการเคารพสิทธิ ศักดิ์ศรี ความสำคัญและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนา ศักยภาพของตนในทุกๆด้าน และสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไป

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ

เบนเดอร์ (Bender. 1993) ศึกษาถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพบว่า ครูใหญ่ ครูผู้สอน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรเรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่ครูผู้สอนมีความเห็นว่าควรมีห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแยกออกจากกัน แต่ควรอยู่ในเขตโรงเรียนเดียวกัน

เซคส์ (Sakes. 1987) ศึกษาพบว่าครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี มีความสามารถในการสอนขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นในตนเองของครูในการสอนเด็กประเภทนี้ เช่น ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการอบรมมาโดยเฉพาะ

ผาณิต ยังประภา (2534: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการจำแนกเสียงของการใช้ชุดการสอนฝึกฟังจำแนกเสียงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นก่อน

ประถมศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการจำแนกเสียงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสูงขึ้น หลังจากได้รับการฝึกฟังจำแนกเสียงด้วยชุดการสอนฝึกฟังจำแนกเสียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

บราวน์ วิลเลียมส์ และเคราเนอร์ (เววดี ต้นทโสภาส. 2545: 15; อ้างอิงจาก Brown, Williams; & Crowner. 1974: 274) ได้ทำการศึกษาทดลองให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดทำ เสียงหรือภาพ โดยแสดงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ให้แก่เด็กประมาณ 2-3 วินาที จากการศึกษาทดลองพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำได้น้อยกว่าเด็กปกติ แต่ถ้าให้จำวัตถุสิ่งของโดยใช้เวลานานๆ ก็จำได้ดีเป็นเวลานาน อาจเป็นชั่วโมง วัน หรือสัปดาห์ แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดความสามารถในการจำระยะสั้น แต่ความจำระยะยาวไม่ผิดปกติ

เบทส์ (เววดี ต้นทโสภาส. 2545: 15; อ้างอิงจาก Bates. 1980: 237-248) จากการศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกทักษะระหว่างบุคคลกับการรับรู้ด้านทักษะทางสังคมของผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับพอเรียนได้ และระดับพอฝึกได้ด้วยชุดการสอน เรื่องการแนะนำและการช่วยเหลือ ความแตกต่างของบุคคลและการวิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งสองกลุ่มสามารถเรียนรู้และปฏิบัติทักษะใหม่ทางสังคมได้ในสถานการณ์เรียนแบบ และเมื่อประเมินในสถานการณ์จริงพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

นิธิมา หาญมานพ (2541: บทคัดย่อ) การศึกษาการสร้างชุดการสอนคำศัพท์ด้วยเกมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน พบว่า เด็กมีผลสัมฤทธิ์ในการใช้คำศัพท์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บัวแก้ว บัวเย็น (2539: 66) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบรู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนคำศัพท์ด้วยเกม พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบรู้แจ้งมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้นแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงเพชร เจริญราษฎร์ (2546: บทคัดย่อ) การศึกษาการสร้างชุดการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทยแบบ WBI ของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ อายุ 6-11 ปี จำนวน 7 คน ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทยแบบ WBI พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลวรรณ สิทธิเขตรการ (2544) ศึกษาความสามารถจำแนกประเภทของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นก่อนประถมศึกษา โดยใช้เกมเสริมทักษะการเรียน พบว่า การนำเกมมาเป็น

เครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา และเด็กยังได้พัฒนาด้านการสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมอีกทางหนึ่งด้วย

นิภาพร ปวงสุรินทร์ (2542) ได้ศึกษาความสามารถในการสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้เกมพบว่า เกมช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถในการสะกดคำได้ดีกว่าก่อนการใช้เกม จึงนับว่าเกมเป็นสื่อกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่เครียด

อภิษฐา สวัสดิ์ (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนอ่านคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึกทักษะ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จำนวน 8 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการสอนโดยใช้เกมฝึกทักษะอ่านคำภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาสามารถพัฒนาได้ ถ้าครูผู้สอนเข้าใจและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

เพื่อนช่วยเพื่อน

1. ความหมายของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน

สำหรับความหมายของเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มได้มีความหมายไว้ดังนี้

วาเรนฮอร์ท (Varenhorst. 1974: 272) กล่าวว่า ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนคือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมบทบาทของการเป็นผู้ช่วยเหลือในกลุ่มมาก่อนที่จะทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มได้ร่วมกันแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของเขา และสนับสนุนให้เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในกลุ่ม

ยาลอม (Yalom. 1975: 143) มีความเห็นว่า ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มการศึกษาได้จัดการวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวสมาชิกเอง ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะให้ความสนใจ ใส่ใจเพื่อนสมาชิก ช่วยให้เขาได้รู้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนทั่วไปเช่นกัน โดยจะเน้นการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งผลจากความพยายามของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและคุ้นเคยกันมากขึ้น

ทินดอลล์ และเกรย์ (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 15; อ้างอิงจาก Tindall; & Gray. 1985) กล่าวว่าผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในกลุ่มมีการพูดคุย อภิปราย ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือกลุ่ม และช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษาพอสมควร ควรได้เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ เข้าใจความรู้สึกและปัญหาความต้องการของบุคคล เพื่อจะเสริมสร้างกำลังใจแก่เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มเกิดการพัฒนาตนเอง และศักยภาพที่มีอยู่ในการช่วยเหลือตนเอง

จากความหมายของเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน คือ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมบทบาทและทักษะพื้นฐานของการเป็นเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและประสบการณ์ร่วมกันซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่ม และการให้การช่วยเหลือกันในกลุ่มโดยเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ จะอยู่ภายใต้การนิเทศดูแลของนักจิตวิทยาการศึกษา

2. คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

1. รู้จักตนเอง (Self-Awareness) หมายถึง รู้จุดเด่น จุดด้อย ความขัดแย้งในใจแรงจูงใจและความต้องการของตน มีความตั้งใจและเป้าหมายของตนเองตลอดทั้งเห็นถึงคุณค่าของการรู้จักตนเอง
2. มีใจกว้างและมีการยืดหยุ่น (Openness and Flexibility) สามารถที่จะรับแนวคิดหรือทัศนคติต่างๆ ของผู้อื่นโดยไม่เอากฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของตนเองไปตัดสินความคิดนั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเปิดเผยตนเองของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ลักษณะของความยืดหยุ่นนี้ อาจกล่าวได้ว่า คือการที่ผู้นำกลุ่มสามารถจัดการได้กับสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ยึดติดกับแบบแผนที่ตายตัว
3. มองโลกในแง่ดี (Think Positively) มีทัศนคติต่อชีวิตและโลกในแง่ดี มองเห็นคุณค่าในตัวสมาชิกและตนเอง ช่วยให้เกิดการพัฒนาในสัมพันธภาพของการปรึกษา
4. มีท่าทีที่อบอุ่นและมีความเข้าใจ (Warm and Caring) หมายถึงท่าทีที่แสดงความเข้าใจ ยอมรับสมาชิก ท่าทีดังกล่าวอาจแสดงออกได้หลายทาง อาจจะเป็นโดยสีหน้า ท่าทาง หรือคำพูดก็ได้ เช่น ท่าทีว่าเรใจ กระตือรือร้น เอาใจจดจ่อ ยิ้มแย้ม สงบเสถียรหรือเอาจริงเอาจัง เพื่อบอกให้ทราบว่ากำลังให้ความสนใจอย่างเต็มที่
5. มีจิตใจมั่นคงและกลมกลืน (Mature and Integrity) รู้สึกมั่นคงพอใจในการที่จะดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสม และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับได้อย่างเป็นสุข
6. มีความอดทน (Tolerance) โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่กลุ่มอยู่ในความเสถียร

7. มีความเที่ยง (Objectivity) รับรู้ปัญหาของคนอื่น เสมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเองและสามารถประเมินเหตุการณ์นั้น ๆ ได้อย่างมีเหตุผลปราศจากอคติใด ๆ

3. การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มไม่ควรบังคับให้สมาชิกเข้ากลุ่ม แต่ใช้วิธีสัมภาษณ์สมาชิกเพื่อประเมินความพร้อมในการเข้ากลุ่มของผู้สมัคร และเป็นโอกาสที่จะอธิบายให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มควรมีอายุใกล้เคียงกันหรืออยู่ในวัยเดียวกัน (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 23; อ้างอิงจาก Ohlsen.1977)

4. ขนาดของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ขนาดของกลุ่มมีอิทธิพลต่อบรรยากาศของกลุ่มเป็นอย่างมาก กลุ่มที่มีสมาชิกเป็นวัยรุ่นนั้นควรมีจำนวนสมาชิก 4-8 คน (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 23; อ้างอิงจาก Ohlsen. 1970) หรือจำนวน 6-10 คน เป็นขนาดที่จะดำเนินกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มธรรมชาติและวุฒิภาวะของสมาชิกกลุ่มด้วย (Trotzer. 1977: 10)

จากเหตุดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนควรมีคุณสมบัติคือ รู้จักตนเอง มีใจกว้าง ยืดหยุ่น มองโลกในแง่ดี มีทำที่ที่อบอุ่นและมีความใส่ใจ มีจิตใจที่มั่นคง มีความอดทนและมีความเที่ยงตรง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

อังคินันท์ บุปผาสุวรรณ (2536 : 111-112) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง ในพฤติกรรมกำบังโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2535 จำนวน 117 คน เป็นกลุ่มทดลอง 54 คน เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ 63 คน ซึ่งกลุ่มทดลองที่ได้รับคำปรึกษาเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากกลุ่มเพื่อนให้คำปรึกษา 12 ครั้ง ๆ ละประมาณ 30-40 นาที ก็ได้รับแรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีการรับรู้ต่อผลดีของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดต่อถุงยางอนามัยและการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคถูกต้องมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบและการรับรู้ต่อผลการศึกษาการปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคถูกต้องมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และการรับรู้ต่อผลการศึกษาการปฏิบัติมีความสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฉลิมพล ต้นสกุล (2537: 102-107) ได้ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงานสุขศึกษา โดยการอบรมกลุ่มเพื่อน เพื่อใช้เป็นผู้ถ่ายทอดแนะนำส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นการวิจัยกึ่งทดลองกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้แรงงานโรงงานฟอกหนัง จำนวน 120 คน ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีจำนวน 60 คน ได้รับการให้ข้อมูลข่าวสารและคำปรึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ผ่านทางเพื่อนที่ได้รับการอบรม ซึ่งเพื่อนที่ผ่านการอบรมจะสอนโดยใช้ภาพพลิก เรื่องความรู้การรับรู้ การพัฒนาตนเอง การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ วิธีใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องวิธี แหล่งและสถานบริการของรัฐและเอกชนที่ควรไปปรึกษาและรักษาเมื่อมีปัญหาโรคเอดส์ ใช้ตัวแบบจากวิถีทัศน์เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 60 คน จะไม่ได้รับกิจกรรมดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองมีการเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้ การรับรู้ ความคาดหวัง และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ ถูกต้องมากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิภาดา จุฑาผลกุล (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่จักรยานยนต์ของนักเรียนโดยกลุ่มเพื่อนอาสาสมัครโรงเรียนมัธยมปลายจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยประยุกต์ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและทฤษฎีความสามารถของตนเองมากำหนดกิจกรรม มีผลทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่จักรยานยนต์ การรับรู้ความรุนแรงของอุบัติเหตุจากการขับขี่จักรยานยนต์ การรับรู้ผลดีของการปฏิบัติตามคำแนะนำ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำ และมีการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่จักรยานยนต์ดีขึ้น

ระวีวรรณ คำสม (2542: 45) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเปรียบเทียบการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมหลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมพบว่า นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิตยา เดชเล (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อจับใจความและความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อลิซาเบท (สมลักษณ์ ศรีธงชัย.2537: 35; อ้างอิงจาก Ellizabet. 1978) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการสอน โดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน วิธีการดำเนินการศึกษานั้นได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนผู้สอนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนผู้เรียนตามปกติอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เซลานี (สมลักษณ์ ศรีธงชัย. 2537: 35; อ้างอิงจาก Celani. 1979) ได้ประยุกต์วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้ในการพัฒนาทักษะในการสื่อสารของนักเรียน (Communication Skills) ผลการศึกษาพบว่าการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ย่อมทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างนักเรียนผู้สอนในแต่ละกลุ่มซึ่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการพูดดีขึ้นมาก เนื่องจากเป็นการทวนทักษะการพูดไปในตัว

เบอร์ลิน (ชวนพิศ วงศ์คช. 2538: 40; อ้างอิงจาก Berlin. 1979) ได้ศึกษาเรื่องการให้นักเรียนสอนนักเรียน และความเป็นไปได้ของการนำเอารูปแบบการสอนที่ให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่าเป็นผู้นำกลุ่มสนทนาหรือเป็นผู้ร่วมสัมมนา มาใช้ในสภาพการเรียนการสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่มีนักเรียนเป็นผู้นำกลุ่มสัมมนา กับนักเรียนที่มีนักเรียนปีที่ 4 ร่วมสัมมนานั้น ก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ให้กับนักเรียนที่ขาดทักษะต่างๆ ได้ทั้งในเรื่องของการเรียนก็ใช้วิธีนี้อย่างแพร่หลาย ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีทักษะด้านการเรียนดีขึ้น และเรียนร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข และสามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กได้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน มีลำดับขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนปกติ ที่มีความสามารถในการอ่านปกติ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย (IQ 50-70) จากการทดสอบโดยแบบทดสอบมาตรฐาน มีอายุระหว่าง 8-12 ปี ไม่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเด็ก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นนักเรียนปกติ กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จากโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 6 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเด็กดังนี้

1. มีอายุระหว่าง 8 -12 ปี
2. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
3. สมัครงใจและเต็มใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง
5. มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
6. มีความสามารถด้านการอ่านอยู่ในระดับดี

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย (IQ 50-70) อายุระหว่าง 8 - 12 ปี จากโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปี

การศึกษา 2553 จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้

1. อายุระหว่าง 8-12 ปี
2. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
3. ได้รับการทดสอบโดยแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐาน
4. มี IQ 50-70
5. สามารถอ่านแบบผันเสียงพอได้บ้าง
6. มีปัญหาในการอ่านหนังสือในระดับ ป. 1 โดยอ่านไม่คล่องตะกุกตะกักหรือผิดๆ ถูกๆ
7. ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. หนังสือนิทาน
 2. แนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ
 3. แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน
 4. แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ
 5. แบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน
- การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. หนังสือนิทาน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนิทานเนื้อหาสาระหรือประเด็นในการสร้างนิทาน วิธีการจัดทำหนังสือนิทาน

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและการเรียนรวมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- 1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเจตคติทางบวก

- 1.4 กำหนดรูปแบบของหนังสือนิทาน

1.5 สร้างหนังสือนิทานที่มีลักษณะเป็นนิทานสั้นๆ ความยาวเนื้อหาประมาณ 4 - 5 บรรทัดมีภาพประกอบที่น่าสนใจ ประกอบด้วยคำที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และอยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ ก.กา เป็นคำคุ้นเคยที่เด็กพบเห็นและต้องใช้ในชีวิตประจำวันบ่อย ๆ ขนาดประมาณ 12x18 นิ้ว จำนวน 5 เรื่อง

1.6 นำหนังสือทั้ง 5 เรื่องที่ได้แต่งขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนนิทาน ด้านภาษาไทยและด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในนิทานและวัตถุประสงค์ รวมถึงความเหมาะสมของภาษา จำนวน 3 คน โดยมีแก้ไขดังนี้

- 1) แก้ไขตัวอักษรในนิทานให้ตัวใหญ่ขึ้น ให้อ่านได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น
- 2) ภาพควรรูปร่างให้เหมาะสมเช่นควรรูปร่างที่อ่อนจะช่วยให้ตัวอักษรอ่านง่าย

1.7 นำนิทานที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ กับเด็กปกติที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 6 คน โรงเรียนวัดลาดพร้าว

2. แนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาคู่มือเกณฑ์การคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยสอนจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 จัดทำเป็นคู่มือการคัดเลือกเด็กปกติ โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

2.2.1 นักเรียนปกติที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6

2.2.2 เด็กปกติจะต้องมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี มีความสามารถอ่านหนังสือได้

คล่องแคล่ว

2.2.3 คัดเลือกนักเรียนที่เต็มใจช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2.4 เด็กปกติที่ได้รับคัดเลือกจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

2.3 นำคู่มือการคัดเลือกเด็กปกติไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพของคู่มือแนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยสอนโดยมีข้อแก้ไขปรับปรุงดังนี้

- 1) เปลี่ยนคำว่าเด็กปกติเป็นเพื่อนช่วยสอน
- 2) เปลี่ยนคำว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นเพื่อนผู้เรียน

2.4 นำคู่มือการคัดเลือกเด็กปกติ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปกติ มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ปัญหาด้านการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา วิธีการสอนการอ่านแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

3.2 ศึกษาการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน ของกรีนวูดและคาร์ต้า (Greenwood; & Carta. 1988) โดยกำหนดกิจกรรมการฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านช้าโดยใช้เพื่อนช่วยสอน

3.3 กำหนดจุดประสงค์ของแผนการฝึกเด็กปกติ เนื้อหาในแต่ละแผนมีรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอ่านคำที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ ก.กา เป็นคำคุ้นเคยที่เด็กพบเห็นบ่อย ๆ และต้องใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 สร้างแผนการฝึกเด็กปกติในการช่วยเหลือด้านการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3.5 นำแผนการฝึกไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษและภาษาไทย จำนวน 3 คน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขโดยมีข้อแก้ไขและปรับปรุงดังนี้

1) ปรับปรุงเนื้อหาในแผนการฝึกที่ 1 การเตรียมความพร้อมในการสอนเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้า

2) ในส่วนของการอธิบายจุดอ่อน จุดแข็งของเพื่อนที่อ่านไม่คล่องควรบอกให้ชัดเจน

3.6 นำไปทดลองใช้กับเด็กกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน โรงเรียนวัดลาดพร้าว

4. แผนกิจกรรมปฏิบัติการช่วยเหลือ

4.1 ศึกษาเอกสาร นิยามของการช่วยเหลือเพื่อน วิธีการช่วยเหลือ จากแผนที่ได้วางไว้ให้ชัดเจน

4.2 กำหนดเนื้อหากิจกรรมและตารางการฝึกกิจกรรมการปฏิบัติการช่วยเหลือ กำหนดวิธีการเสริมแรงให้กับเด็กปกติที่มาทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อน

4.3 ให้เด็กฝึกตามตาราง และสังเกตพฤติกรรมของเด็กปกติที่ทำการฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4.4 นำแผนกิจกรรมปฏิบัติการช่วยเหลือไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษและภาษาไทยจำนวน 3 คน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแผน แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุง โดยมีข้อแก้ไขและปรับปรุงดังนี้

1) กำหนดจำนวนวันที่ฝึกเช่นแผนที่ 1 ฝึกกี่ครั้ง เนื่องจากใช้วิธีสอนซ้ำ

4.5 นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 6 คน โรงเรียนวัดลาดพร้าว

5. แบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน

แบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินความสามารถในการช่วยเหลือด้านการอ่านจากหนังสือ บทความ

5.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน โดยเด็กปกติปฏิบัติได้ถูกต้องทุกขั้นตอนเกณฑ์การประเมิน 3 ปฏิบัติได้บางส่วนมีครูแนะนำเกณฑ์การประเมิน 2 และปฏิบัติไม่ถูกต้องเลยเกณฑ์การประเมิน 1 โดยกำหนดเป็นการบันทึกพฤติกรรมของเด็กปกติที่ละขั้นตอน

5.3 นำแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อนไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมด้านการศึกษาพิเศษและภาษาไทย จำนวน 3 คน โดยมีข้อแก้ไข ปรับปรุงดังนี้

1) เปลี่ยนเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง

5.4 นำแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อนสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบประเมินความสามารถของเด็กปกติสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อนไม่สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ถ้าค่าดัชนีที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า
แผนการสอนนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอนสามารถนำไปใช้ได้

5.5 นำแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบประเมินมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถของเด็กปกติ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

5.6 นำแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อนที่ปรับปรุงแก้ไข ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 6 คน โรงเรียนวัดลาดพร้าว

ตัวอย่าง แบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ชื่อผู้สังเกต.....สถานที่.....วัน.....เวลา.....

คำชี้แจง เด็กปกติสามารถปฏิบัติตามแต่ละขั้นตอนได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องบันทึกผล

ขั้นตอนการประเมิน	3	2	1
1. เด็กปกติบอกขั้นตอนการฝึกอ่านให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นลำดับ			
2. เด็กปกติกล่าวสวัสดิ์และทักทายด้วยน้ำเสียงที่เป็นกันเอง และนำนิทานมาวางบนโต๊ะและนั่งในท่าที่ถูกต้องโดยเด็กปกติจะนั่งขวามือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและอ่านให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฟัง 1 ครั้ง			
3. เด็กปกติให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านคลอเสียงตาม หากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านคลอเสียงตามไม่ได้ให้เด็กปกติฝึกจนกว่าเด็กจะอ่านได้			
4. ให้เด็กบกพร่องทางสติปัญญาอ่านเอง			
5. หากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอ่านคำใดผิด ให้เด็กปกติอ่านให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้อ่านคำที่อ่านผิด 2 ครั้ง			
6. อ่านได้ถูกต้องให้คำชมเชย เช่น เก่ง เยี่ยม ดีมาก			
7. เมื่ออ่านจบแล้วเด็กปกติถามคำถามจากนิทานที่อ่าน เรื่องละ 2 คำถาม			
8. ในขณะที่ฝึกอ่านเด็กปกติใช้น้ำเสียงที่สุภาพกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา			
9. เด็กปกติมีความอดทนในการรอคอยและให้โอกาสเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ฝึกอ่านและให้กำลังใจ			
รวมทั้งหมด			

สรุปการประเมิน

ดี

พอใช้

ปรับปรุง

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

ตัวอย่าง แบบบันทึกความสามารถการอ่านคำศัพท์ของเด็กบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ชื่อผู้สังเกต.....สถานที่.....วัน.....เวลา.....

คำชี้แจง ใส่จำนวนคำศัพท์ที่เด็กบกพร่องทางสติปัญญาอ่านได้ถูกต้อง

ลำดับที่	ชื่อนิทาน	คำศัพท์	จำนวนคำศัพท์	
			คำศัพท์ทั้งหมด	อ่านได้ (คำ)
1	กระต่ายแสนชน	ลา เสือ สิง กระต่าย แห	5	
2	ลูกแมวน้อย	แมว หนู ู ู ไป ตัว	5	
3	ลูกแพะจอมดี	ลูกแพะ แม่ หมาป่า เกเร มา	5	
4	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า	แม่ไก่ ไข่ กอหญ้า ฟี ตลาด	5	
5	สามสหายในป่าใหญ่	ชะนี ป่า แกะ ใต้ ต้นไม้	5	
รวมทั้งหมด			25	

สรุปการประเมิน ดี พอใช้ ปรับปรุง

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง และใช้แบบแผนของการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 249) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T1	X	T2

เมื่อ X	แทน การใช้โปรแกรมการช่วยเหลือเพื่อน
T1	แทน การทดสอบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติก่อนการทดลอง
T2	แทน การทดสอบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการทดลอง
E	แทน กลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง

2.1 ขั้นตอนการทดลอง

2.1.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนวัดลาดพร้าว ในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2.1.2 ทำเรื่องขออนุญาตจากผู้ปกครองนักเรียนปกติที่เป็นเพื่อนผู้สอน

2.1.3 ทำเรื่องขออนุญาตผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2 ขั้นตอนกิจกรรมฝึกการช่วยเหลือเพื่อน

2.2.1 ขั้นตอนคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือดังนี้

ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกการอ่านให้กับกลุ่มเพื่อนที่อ่านช้า และอ่านไม่คล่อง โดยเขียนข้อมูลประวัติส่วนตัว ความสามารถด้านการเรียน ความสามารถด้านการอ่าน ลงในคู่มือการคัดเลือกเด็กปกติที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือด้านการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้า หลังจากนั้นทำการคัดเลือกเด็กปกติตามที่กำหนดไว้

2.2.2 ดำเนินกิจกรรมการฝึกการช่วยเหลือเพื่อน

นำนักเรียนปกติทั้ง 6 คนที่ผ่านการคัดเลือก แล้วมาทำการฝึกการอ่านตามแผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นทำการประเมินความสามารถ

ของเด็กปกติ หากพบว่าเด็กปกติคนใดยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดก็จะทำการฝึกเป็นรายบุคคล จนกว่าจะผ่านทุกขั้นตอนนี้

2.3 ดำเนินกิจกรรมปฏิบัติการช่วยเหลือ (เด็กปกติฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ตามกำหนดการฝึกอ่านนิทานของเด็กปกติฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดังนี้

สัปดาห์ที่	วัน	เนื้อหา	คำศัพท์	เวลา
1	จันทร์	กระต่ายแสนชน	ลา เลื่อ ลิง กระต่าย แห	14.30-15.00 น.
วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2553	อังคาร	ลูกแมวน้อย		
	พุธ	ลูกแพะจอมดีด		
	พฤหัสบดี	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า		
	ศุกร์	สามสหายในป่าใหญ่		
2	จันทร์	ลูกแมวน้อย	แมว หนู รู ไป ตัว	14.30-15.00 น.
วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2553	อังคาร	ลูกแพะจอมดีด		
	พุธ	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า		
	พฤหัสบดี	สามสหายในป่าใหญ่		
	ศุกร์	กระต่ายแสนชน		
3	จันทร์	ลูกแพะจอมดีด	ลูกแพะ แม่ หมาป่า เกเร มา	14.30-15.00 น.
วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2553	อังคาร	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า		
	พุธ	สามสหายในป่าใหญ่		
	พฤหัสบดี	กระต่ายแสนชน		
	ศุกร์	ลูกแมวน้อย		
4	จันทร์	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า	แม่ไก่ ไข่ กอหญ้า พี่ ตลาด	14.30-15.00 น.
วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2553	อังคาร	สามสหายในป่าใหญ่		
	พุธ	กระต่ายแสนชน		
	พฤหัสบดี	ลูกแมวน้อย		
	ศุกร์	ลูกแพะจอมดีด		
5	จันทร์	สามสหายในป่าใหญ่	ชนะนี้ ป่า แกะ ใต้ ต้นไม้	14.30-15.00 น.
วันที่ 27 กรกฎาคม	อังคาร	กระต่ายแสนชน		
	พุธ	ลูกแมวน้อย		
	พฤหัสบดี	ลูกแพะจอมดีด		
	ศุกร์	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า		

2.4 ชั้นประเมินผลการช่วยเหลือของเด็กปกติ

หลังสิ้นสุดการฝึกแล้วในวันที่ 2 สิงหาคม 2553 ทดสอบความสามารถของเด็กปกติในการส่งเสริมทักษะการอ่านให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

2.5 ชั้นประเมินผลการช่วยเหลือของเด็กบกพร่องทางสติปัญญา

หลังสิ้นสุดการฝึกแล้วในวันที่ 3 สิงหาคม 2553 ทดสอบผลการอ่านเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน โดยใช้แบบประเมินความสามารถชุดเดียวกับก่อนทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้สถิติ ดังนี้

1.1 ศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนก่อนและหลัง โดยใช้สถิติค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอไทล์ (Inter-quartile range) และ The Sign Test for Median: One Sample.

1.2 เปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched - Pairs Signed – Ranks Test

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาโดยใช้สูตรการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Index of Consistency: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

3.1 ค่ามัธยฐาน (Median) คำนวณจากสูตร (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 61)

$$\text{สูตร } \text{Mdn} = \frac{X_N + 1}{2}$$

เมื่อ Mdn เป็นค่ามัธยฐาน

N เป็นคะแนนหรือข้อมูลที่เป็นเลขคู่

$\frac{X_N}{2}$ เป็นคะแนนตัวที่ $\frac{N}{2}$

$\frac{X_{N+1}}{2}$ เป็นคะแนนตัวที่ $\frac{N}{2} + 1$

3.2 ค่าพิสัยควอไทล์ (Inter-quartile range) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (ยุทธพงษ์ กัลยวรรณ.

2543: 152)

$$\text{สูตร } \text{IQR} = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ Q_1 แทน ค่าที่ตำแหน่ง 3/4 หรือ 75% หาได้จาก $Q_1 = \frac{N}{4}$

Q_3 แทน ค่าที่ตำแหน่ง 1/4 หรือ 25% หาได้จาก $Q_3 = \left(\frac{N}{4}\right) \times 3$

4. สถิติที่ทดสอบสมมติฐาน

4.1 การเปรียบเทียบค่า มัธยฐานที่คำนวณได้กับค่ามัธยฐาน ความสามารถของเด็กปกติ ในการช่วยเหลือด้านการอ่านของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเด็กน้อยก่อนและหลังการฝึกโดยโปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน หลังการทดลองโดยใช้ The Sign Test for Median One Sample (Milton, susan J; Mcteer, Paul M; & Corbet, Janes J. 1997:594 – 595) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } P(X \leq M) = P(X \geq M) = \frac{1}{2}$$

P_value แทน ความน่าจะเป็นซึ่งคำนวณได้ที่จะปฏิเสธ $H_0: M=M_0$

เมื่อมีค่าน้อยกว่า ∞ ที่กำหนดไว้

M แทน ค่ามัธยฐานที่ตั้งไว้ (เกณฑ์ที่กำหนดไว้)

X แทน จำนวนค่าของตัวแปรที่น้อยกว่าค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้ (-)

หรือจำนวนค่าของตัวแปรที่มากกว่าค่ามัธยฐานที่ตั้งไว้ (+)

โดยพิจารณาใช้ค่า + เมื่อตั้งสมมติฐาน $H_a: M < M_0$

และพิจารณาใช้ค่า - เมื่อตั้งสมมติฐาน $H_a: M > M_0$

เมื่อ M เป็นค่ามัธยฐานที่ได้จากการทดลองและ M_0 เป็นค่า

มัธยฐานที่กำหนดไว้

4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการช่วยเหลือด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางก่อนและหลัง การฝึกโดยโปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปกติ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 47, 93)

$$\text{สูตร } D = Y - X$$

เมื่อ D แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนน X และ Y ก่อนและหลังจากทดลอง

Y แทน คะแนนของการประเมินหลังการทดลอง

X แทน คะแนนของการประเมินก่อนการทดลอง

โดยมีลำดับขั้นตอนในการคิด ดังนี้

1. หาความแตกต่างของข้อมูลแต่ละคู่ โดยคิดเครื่องหมาย
2. นำข้อมูลที่ได้มาเรียงลำดับจากน้อยไปมาก โดยให้ค่าน้อยที่สุดอยู่ในอันดับ 1 (จัดอันดับโดยไม่คิดเครื่องหมาย)
3. หาผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายบวกและผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายลบ
4. พิจารณาให้ค่าของผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่าเป็นค่า T ที่จะทำการทดสอบ (โดยไม่คิดเครื่องหมาย)

พิจารณาให้เลือกราคา T ที่ต่ำกว่า โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายบวก และ ลบ ไปทดสอบ

สูตร $E(T) = N(N+1)$

เมื่อ $E(T)$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมของอันดับที่น้อยกว่า
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาศักยภาพในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน มีผลการวิเคราะห์ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนคะแนน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	คะแนนก่อนฝึก (คะแนนเต็ม 27คะแนน)	ระดับ	คะแนนหลังฝึก (คะแนนเต็ม 27 คะแนน)	ระดับ
1	12	ปรับปรุง	24	ดี
2	10	ปรับปรุง	25	ดี
3	11	ปรับปรุง	25	ดี
4	11	ปรับปรุง	27	ดี
5	11	ปรับปรุง	27	ดี
6	11	ปรับปรุง	27	ดี
Mdn	11		26	
IQR	0	ปรับปรุง	2	ดี

จากตาราง 1 พบว่า ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนมีคะแนนระหว่าง 10 - 12 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 11 และค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 0 ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติ หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนมีคะแนนระหว่าง 24 - 27 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 26 และพิสัยควอไทล์เท่ากับ 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มี ความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน กับค่าเกณฑ์ระดับดี

คนที่	คะแนนหลังฝึก (คะแนนเต็ม 27 คะแนน)	ค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้ในระดับดี	Q+	Q-	t	P-Value
1	24	19-27	+		6	1.000
2	25		+			
3	25		+			
4	27		+			
5	27		+			
6	27		+			
Mdn	26		6	0		$H_0: M \geq 19$
IQR	2					$H_2: M < 19$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถของเด็กปกติที่ได้รับการฝึกโดยโปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนหลังการทดลองแตกต่างจากค่ามัธยฐานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน มีผลการวิเคราะห์ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติ ก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	คะแนน		ผลต่างของ คะแนน D=Y-X	ลำดับที่ของ ความแตกต่าง	ลำดับที่เครื่องหมาย		T
	ก่อนฝึก (X)	หลังฝึก (Y)			+	-	
1	12	24	12	1	+1	-	0*
2	10	25	15	3	+3	-	
3	11	25	14	2	+2	-	
4	11	27	16	4	+5	-	
5	11	27	16	5	+5	-	
6	11	27	16	6	+5	-	
รวม					+21	0	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 3 พบว่า ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปกติสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติ หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปกติ มีสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
2. ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ นักเรียนปกติที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 - 6 จากโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 6 คน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเล็กน้อย กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หนังสือนิทาน แนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ แบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน

ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยชนิด One Group Pretest - Posttest Design ในวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ได้ประเมินความสามารถของเด็กปกติก่อนการฝึก (Pretest) กับเด็กปกติที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงดำเนินการฝึกโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน ใช้เวลา 5 สัปดาห์

สัปดาห์ละ 5 วัน คือวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 15.00-15.30 น. วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 25 ครั้ง ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน ถึงวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้วทำการประเมินความสามารถของเด็กปกติ (Posttest) โดยใช้แบบประเมินความสามารถเพื่อนผู้สอน ฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการฝึกแล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Rang: IQR) The Signed Test for Median One Sample และ The Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
2. ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน พบว่า

ความสามารถในการส่งเสริมทักษะการอ่านแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติที่ได้รับการสอนจากโปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี โดยความสามารถหลังสอนจากโปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นความสามารถของเด็กปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน ช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการสอนโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เป็นรูปธรรม เรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยการให้เพื่อนซึ่งเป็นเด็กปกติทำหน้าที่เป็นผู้สอนอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านช้าและอ่านไม่คล่องทำให้ซึ่งสอดคล้องกับการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและยังมุ่งหวังให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่เก่งกว่าหรือมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง (ระวีวรรณ คำสม 2542: 16-19) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทินดอลล์ และเกรย์ (Tindall; & Gry. 1985) ที่สนับสนุนให้การสอนแบบเพื่อนช่วยจะทำให้เด็กมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น กลุ่ม และช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนต้องมีความรู้ความเข้าใจ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของดิกเกอร์สัน ที่ทดลองใช้วิธีสอนอ่านโดยการให้เพื่อนช่วยเหลือและทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกการอ่าน ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ และเกิดความไว้วางใจมากขึ้น ส่งผลให้การเรียนของเด็กดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาเรนฮอร์ท (Varenhorst. 1974: 272)

ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนคือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมบทบาทของการเป็นผู้ช่วยเหลือในกลุ่มมาก่อนที่จะทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มได้ร่วมกันแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของเขา และสนับสนุนให้เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในกลุ่ม ยาลอม (Yalom, 1975: 143) พบว่าการ ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มการศึกษาได้จัดการวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวสมาชิกเอง ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะให้ความสนใจ ใส่ใจเพื่อนสมาชิก ช่วยให้เขาได้รู้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนทั่วไปเช่นกัน โดยจะเน้นการแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งผลจากความพยายามของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและคุ้นเคยกันมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวูเทน (Wooten, 1984: 2349-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการสอนอ่านโดยวิธีให้เพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถประยุกต์ใช้ได้กับวิชาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้นักเรียนช่วยเหลือกัน เนื่องจากนักเรียนผู้สอนจะรู้สึกภาคภูมิใจ ที่มีโอกาสทำประโยชน์ให้เพื่อนนักเรียนได้

ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลอง

1. เด็กปกติให้ความร่วมมือดี มีความตั้งใจในการฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านช้า และอ่านไม่คล่องโดยไม่แสดงท่าทีรังเกียจ หรือไม่พอใจ แม้บางครั้งเด็กที่อ่านไม่คล่องจะไม่อยากอ่านก็ตาม
2. เด็กปกติมีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยเป็นอย่างดี มีความตรงต่อเวลา และกระตือรือร้นในการมาทำหน้าที่ฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านช้าและอ่านไม่คล่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะนำแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และทำวิจัย ดังนี้

1.1 โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อน ควรเปิดโอกาสให้กับนักเรียนทุกคนที่อยากจะเป็นอาสาสมัครในการช่วยเหลือด้านการอ่านแก่เพื่อนที่อ่านช้า และอ่านไม่คล่อง

1.2 ก่อนนำโปรแกรมส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไปใช้ ครูผู้สอนควรทดลองใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและทราบปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

1.3 ในการอธิบายวิธีการอ่านนิทานให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูควรตรวจสอบว่าเด็กปกติมีความเข้าใจหรือไม่ หากทราบว่ายังไม่เข้าใจหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง ครูควรให้เด็กปกติปฏิบัติให้เข้าใจทุกขั้นตอนและเกิดความชำนาญก่อนสอนเพื่อนที่อ่านช้าและอ่านไม่คล่อง

1.4 หากเป็นไปได้ในการทำกิจกรรมในขณะที่ทำการสอนจริง ครูควรร่วมกิจกรรมกับเด็กด้วย เพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูเด็กปกติ และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อเป็นการให้กำลังใจกับเด็กปกติเพื่อให้เกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองวิธีการสอนโดยการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนกับเด็กที่มีความบกพร่องในวิชาอื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนในแง่มุมอื่นๆ ที่กว้างขวางออกไป

2.2 ควรทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมการช่วยเหลือเพื่อนกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในกลุ่มอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว. กัลยา สุตบุตร. (2535, กุมภาพันธ์). การแบ่งประเภทของปัญญาอ่อนตาม ICD10. *วารสารราชานุกูล* 7 (3): 24-28.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2540). *การลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ แปลกๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงพยาบาลราชานุกูล โดยใช้การเสริมแรงแบบอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2542). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- เฉลิมพล ตันสกุล. (2537). *ประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงานสุขศึกษาโดยใช้กลุ่มเพื่อนในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงเรียนพอกหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- ชวนพิศ วงศ์คช. (2538). *ผลการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงปานกลางต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนภาษาอังกฤษต่ำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน จิตอารีย์. (2546). *การใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เดือนใจ กรุยกะโทก. (2543). *การศึกษาผลการสอนซ่อมเสริมด้านความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือแผ่นเดียวเป็นสื่อ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). *สถิตินอนพาราเมตริก*. กรุงเทพฯ: โอเอส พรินติ้งเฮ้าส์.
- นิธมา หาญมานพ. (2541). *การสร้างชุดการสอนด้วยคำศัพท์ด้วยเกมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับก่อนประถมศึกษา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤษะวัน. (2538). *มิติใหม่ในการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- บัวแก้ว บัวเย็น. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบรู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2538). รวมบทความวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- . (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2537). พื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพและการจ้างงานบุคคลปัญญาอ่อน. เอกสารคำบรรยายการอบรมเชิงปฏิบัติการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพ การจ้างงานบุคคลปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2539). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้. เอกสารประกอบการอบรมครูการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันโพรเบล.
- ระวีวรรณ คำสม. (2542). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เรวดี ตันทีโอบาส. (2545). การศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; อังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ โสภประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- วิภาดา จุฑพกุล. (2538). การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขี่จักรยานยนต์ของนักเรียนโดยกลุ่มเพื่อนอาสาสมัครโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร วงษ์ชาติ. (2542). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนตามครู. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2534). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- สมลักษณ์ ศรีธงชัย. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับการสอนปกติ. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2543). หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุใจ ตั้งทองสวัสดิ์. (2532). การใช้เพื่อผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- แสงเพชร เจริญราษฎร์. (2546). การสร้างชุดการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทยแบบ WBI สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏนครราชสีมา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2543). แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). ถาม - ตอบปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- . (2543). สรุปย่อรายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

- อภิษฐา สวัสดิ์. (2546). *การศึกษาศักยภาพในการอ่านคำภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนอ่านคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึกทักษะ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อังคินันท์ บุญผาสวรรณ. (2536). *ประสิทธิผลของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับการให้แรงเสริมจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงในพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของพลทหารชายแดนอรัญประเทศ*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา นาคทรัพย์. (2546). *การศึกษาศักยภาพในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาทางการด้านการอ่านโดยวิธีสอนอ่านเป็นตัว*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย เพชรช่วย. (2538, มกราคม). การให้นักเรียนสอนกันเอง. *มิตรครู*. 21(2): 31.
- American Association on Mental Retardation. (1992). *Definition, Classification, System of Support*. Washington DC: American Association on Mental Retardation.
- Azin, N.H.; & M.D. Wesolowski. (1974, July). Theft reversal: An overcorrection procedure for Elimination stealing by retarded persons. *Journal of Applied Behavior Analysis*. 2(3): 48.
- Bender, William. (1993). *Teaching students with Mind Disabilities*. Massachusetts: Allyn and Bacon A Simon & Schuster Company.
- Best, Bill Arnold. (1969, April). The Effect of Special Program on Mean Gains in Reading. *Dissertation Abstracts International*. (10): 3316-A.
- Bond, Guy L.; & Miles A Tinker. (1957). *Reading Difficulties. Their Diagnosis and Correction*. New York: Appleton – Century Grofts.
- Crawley, Sharon J. (1995). *Strategies for Guiding Content Reading*. New York: A Simon & Schuster. Inc.
- Dickenson, Dolarcas Pawlay. (1976, April). A Comparison of the Ues of the Active Games Learning Medium with Passive Gamesraditional Activities as Means of Reinfoecing Recognition of Selected Sight Vocabulary Words with Mid-year First-Grade Children with Limited Sight Vocabularies. *Dissertation Abstracts International*. 36(10): 6465-A.

- Geenwood,C.R.,Delquadri, J; & J.J. Carta. (1988). *Class wide peer tutoring*. Seattle, WA: Educational Achievement Systems.
- Ohlsen, Merle M. (1970). *Group Counseling*. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc.
- Reynolds, Mayard C.; & Birch, Jack. 1977. *Teaching Exceptional Children in All Americans Schools*. Reston, Virginia: The Council for Exceptional Children.
- Sakes, Norma S. (1987, February). Correlates of Teachers Attitudes towards Mainstreaming *Dissertation Abstracts International*. 4(2): 48.
- Schindele, R. (1981). *Statement on Inter grated Education of Handicapped Children Given at Kenya Institute for Education Nairobi*. Kenya: Department of Special Education.
- Sirota, Beverly S. (1971, July). The effect of a planned Literature Program of Daily Oral Reading by the teacher on the voluntary Reading of a fifth Grade Children *Dissertation Abstracts International*. 31(5): 217–224.
- Trotzer,Jame P. (1977). *The Counselor and the Group: Integration Theory, Training and Practice*. Monterey, California: Books / Cole Publishing.
- Varenhorst, B. Barbara. (1974). *Training Adolescents as Peer Counselors Personal and Guidance Journal*. New York: Appleton–Century Grofts
- Wooten, Sharon. M. (1984, Feburay). The Efficiency of a Tutoring Reading Program for Educable Mentally Retarded Students in a Vocational Setting, *Dissertation Abstracts Intenational*. 44: 2349-A.
- Yalom , Lrvin D. (1975). *The Theory and Practice of Group Psychotherapy*. New York: Basic.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรัชรินทร์ ชำนาญกิจ

ตำแหน่ง: คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วุฒิการศึกษา: PhD. (Development Education Luzon) State University, Philippines.

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จิวพัฒนกุล

ตำแหน่ง: ประธานโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วุฒิการศึกษา: การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์เบญจมาศ วงศ์หนองหว้า

ตำแหน่ง: ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านยางเครือ-ด่านน้อย

วุฒิการศึกษา: ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูธนบุรี

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1. หนังสือนิทาน
2. แนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ
3. แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน
4. แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ
5. แบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน

ตาราง 4 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของหนังสือนิทาน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣX	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1.0
2	+1	+1	+1	+3	1.0
3	+1	+1	+1	+3	1.0
4	+1	+1	+1	+3	1.0
5	+1	+1	+1	+3	1.0
6	+1	+1	+1	+3	1.0
7	+1	+1	+1	+3	1.0

ตาราง 5 ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแนวปฏิบัติการคัดเลือกเด็กปกติที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣX	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1.0
2	+1	+1	+1	+3	1.0
3	+1	+1	+1	+3	1.0
4	+1	+1	+1	+3	1.0
5	+1	+1	+1	+3	1.0
6	+1	+1	+1	+3	1.0

ตาราง 6 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum X$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1.0
2	+1	+1	+1	+3	1.0
3	+1	+1	+1	+3	1.0
4	+1	+1	+1	+3	1.0
5	+1	+1	+1	+3	1.0
6	+1	+1	+1	+3	1.0
7	+1	+1	+1	+3	1.0

ตาราง 7 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนปฏิบัติการช่วยเหลือ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum X$	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1.0
2	+1	+1	+1	+3	1.0
3	+1	+1	+1	+3	1.0
4	+1	+1	+1	+3	1.0
5	+1	+1	+1	+3	1.0
6	+1	+1	+1	+3	1.0
7	+1	+1	+1	+3	1.0
8	+1	+1	+1	+3	1.0

ตาราง 8 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบประเมินความสามารถช่วยเหลือเพื่อน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣX	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	+3	1.0
2	+1	+1	+1	+3	1.0
3	+1	+1	+1	+3	1.0
4	+1	+1	+1	+3	1.0
5	+1	+1	+1	+3	1.0
6	+1	+1	+1	+3	1.0
7	+1	+1	+1	+3	1.0
8	+1	+1	+1	+3	1.0
9	+1	+1	+1	+3	1.0

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างนิทาน

ตัวอย่างนิทาน

เรื่องแม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า

วันหนึ่งมีแม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้าหลังบ้าน แม่ไก่ออกไข่สามสีฟอง มีเด็กสองคนเป็นพี่น้องกัน มาเห็นพอดี คนพี่บอกว่าจะเอาไข่ไก่ไปขายที่ตลาด แต่น้องบอกว่าเราน่าจะเอาไข่ไว้กินดีกว่า เราจะได้ ตัวโตแม่เดินมาเห็นจึงบอกเด็กๆว่าเราต้องกินอาหาร ให้เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย และต้อง คัดมันมพร้อมทั้งออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ก็จะ ทำให้ร่างกายแข็งแรง

ตัวอย่างนิทาน

เรื่อง ลูกแมวนอย

แมวตัวหนึ่งพบบ้านที่มีหนูวิ่งอยู่มากมาย มันจึงเข้าไปจับหนูกินทีละตัว ทำให้หนูที่เหลืออยู่กลัวจนไม่กล้าออกไปไหน ทำให้แมวเข้าไปจับหนูไม่ได้ มันจึงหลอกล่อให้หนูออกมา โดยการปีนกำแพงขึ้นไปห้อยตัวอยู่บนตะขอที่แขวนหมวกแล้วทำตัวแข็งทื่อ แต่มีหนูตัวหนึ่งมองเห็นจึงไม่ยอมออกมาจากมาให้แมวจับกิน แมวจึงไม่ได้กินหนูในบ้านนั้นเลย

ตัวอย่างนิทาน

เรื่อง ลูกแพะจอมค้อ

ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีแม่แพะและลูกแพะอาศัยอยู่ วันหนึ่งแม่แพะออกไปหาอาหารจึงบอกให้ลูกแพะเฝ้าบ้านห้ามออกไปข้างนอก ลูกแพะไม่เชื่อ จึงหนีออกไป จนไปเจอกับหมาป่าจอมเกเรจะทำร้ายลูกแพะแต่แม่แพะก็มาช่วยไว้ทัน หลังจากนั้นลูกแพะก็เชื่อฟังแม่และไม่หนีออกไปเที่ยวนอกบ้านอีกเลย

ตัวอย่างนิทาน

เรื่อง กระจายเส้นขน

ในป่าแห่งหนึ่ง ยังมีลา เสือ ลิง และ กระจ่าง เป็นเพื่อนรักกัน วันหนึ่งทั้งสี่ไป ทอดแหที่บึงน้ำ แหไปติดกับตอไม้ ลาจึง บอกว่า จะต้องวิดน้ำในบึงให้แห้งก่อนแต่ กระจ่างบอกให้ลิงจับแหไว้แล้วทั้งสามจะ ดำน้ำลงไปช่วยกันเอาแหขึ้นมา สัตว์ทั้ง สามเห็นด้วยจึงช่วยกันดึงแหขึ้นมาได้ใน ที่สุด

ตัวอย่างนิทาน

เรื่องสามสหายในป่าใหญ่

ในป่าใหญ่มีสัตว์ป่าอยู่มากมาย มีชะนีเป็นเพื่อนกับแพะและแกะ ทุกวันทั้งสามจะออกมาเจอกัน แต่วันนี้แกะไม่มา แกะหายไป ชะนีและแพะจึงออกตามหาแกะ และไปเจอแกะนอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ ชะนีจึงชวนแพะไปปลุกแกะ แล้วออกไปวิ่งเล่นในป่า ทั้งสามเล่นกันอย่างสนุกสนาน จนกระทั่งใกล้ค่ำ จึงชวนกันออกหาอาหารและกินอาหารร่วมกันอย่างมีความสุข

ภาคผนวก ง

แบบประเมินความสามารถการอ่านเพื่อนผู้เรียน

แบบบันทึกความสามารถการอ่านคำศัพท์ของเพื่อนผู้เรียน

แบบประเมินความสามารถการอ่านเพื่อผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ชื่อผู้ประเมิน.....สถานที่.....วัน.....เวลา.....

1. เรื่อง กระท่ายแสนชน

ในป่าแห่งหนึ่งยังมีลา เสือ ลิง และกระท่ายเป็นเพื่อนรักกัน

วันหนึ่งทั้งสี่ไปทอดแหที่บึงน้ำ แหไปติดกับตอไม้ ลาก็บอกว่าจะ

ต้องวิดน้ำในบึงให้แห้งก่อน แต่กระท่ายบอกให้ลิงจับแหไว้

แล้วทั้งสามจะดำน้ำลงไปช่วยกันเอาแหขึ้นมาได้ สัตว์ทั้งสาม

เห็นด้วย จึงดึงแหขึ้นมาได้ในที่สุด

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

แบบประเมินความสามารถการอ่านเพื่อผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

ชื่อผู้ประเมิน.....สถานที่.....วัน.....เวลา.....

2. เรื่องลูกแมวน้อย

แมวดัวหนึ่งพบบ้านที่มีหนูวิ่งอยู่มากมายมันจึงเข้าไปจับ

จับหนูกินทีละตัว ทำหนูที่เหลืออยู่กลัว จนไม่กล้าออกไปไหนทำ

ให้แมวเข้าไปจับหนูไม่ได้ มันจึงหลอกล่อให้หนูออกมา โดยการ

ปีนกำแพงขึ้นไปห้อยตัวอยู่บนตะขอที่แขวนหมวก แล้วทำตัวแข็ง

ที่อ แต่มีหนูตัวหนึ่งมองเห็น จึงไม่ยอมออกมาให้แมวจับกิน แมว

จึงไม่ได้กินหนูในบ้านนั้นเลย

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

แบบประเมินความสามารถการอ่านเพื่อผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ชื่อผู้ประเมิน.....สถานที่.....วัน.....เวลา

3. เรื่องลูกแพะจอมดีด

ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีแม่แพะและลูกแพะอาศัยอยู่ วันหนึ่งแม่แพะ

จะออกไปหาอาหาร จึงบอกให้ลูกแพะเฝ้าบ้านห้ามออกไปข้างนอก

ลูกแพะไม่เชื่อจึงหนีออกไป จนไปเจอกับหมาป่าจอมเกเรจะทำ

ร้ายลูกแพะ แต่แม่แพะมาช่วยไว้ทัน หลังจากนั้นลูกแพะก็เชื่อฟัง

แม่แพะ และไม่หนีออกไปเที่ยวนอกบ้านอีกเลย

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

แบบประเมินความสามารถการอ่านเพื่อผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ชื่อผู้ประเมิน.....สถานที่.....วัน.....เวลา

4. เรื่องแม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า

วันหนึ่งมีแม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้าที่หลังบ้าน แม่ไก่ออกไข่ สาม สี่

ฟอง มีเด็กสองคนเป็นพี่น้องกัน มาเห็นพอดี คนพี่บอกว่าจะเอาไข่ไก่

ไปขายที่ตลาด แต่น้องบอกว่าเราน่าจะเอาไข่ไว้กินดีกว่า เราจะได้ตัวโต

แม่เดินมาเห็นจึงบอกเด็ก ๆ ว่าเราต้องกินอาหารให้เพียงพอต่อความ

ต้องการของร่างกาย และต้องดื่มนม พร้อมทั้งออกกำลังกายสม่ำเสมอ

จะทำให้ร่างกายแข็งแรง

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

แบบประเมินความสามารถการอ่านเพื่อนผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ชื่อผู้ประเมิน.....สถานที่.....วัน.....เวลา

5. เรื่องสามสหายในป่าใหญ่

ในป่าใหญ่มีสัตว์ป่าอยู่มากมาย มีชะนีเป็นเพื่อนกับแพะและ

แกะ ทุกวันทั้งสามจะออกมาเจอกัน แต่วันนี้แกะไม่มา แกะหายไป

ชะนีและแพะจึงออกตามหาแกะ และไปเจอแกะนอนหลับอยู่ที่ใต้

ต้นไม้ ชะนีจึงชวนแพะไปปลุกแกะแล้วออกไปวิ่งเล่นในป่า ทั้ง

สามเล่นกันอย่างสนุกสนาน จนกระทั่งใกล้ค่ำ จึงชวนกันออกหา

อาหารและกินอาหารร่วมกันอย่างมีความสุข

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

แบบบันทึกความสามารถการอ่านคำศัพท์ของเพื่อนผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี

ชื่อผู้สังเกต.....สถานที่.....วัน.....เวลา.....

คำชี้แจง ใส่จำนวนคำศัพท์ที่อ่านได้ถูกต้อง

ลำดับที่	ชื่อนิทาน	คำศัพท์	จำนวนคำศัพท์	
			คำศัพท์ทั้งหมด	อ่านได้(คำ)
1	กระต่ายแสนชน	ลา เลื่อ ลิง กระต่าย แห	5	
2	ลูกแมวน้อย	แมว หนู ตัว ไป ทำ	5	
3	ลูกแพะจอมดี	ลูกแพะ แม่ หมาป่า เกเร มา	5	
4	แม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า	แม่ไก่ ไข่ กอหญ้า ฟี โต	5	
5	สามสหายในป่าใหญ่	ชะนี ป่า แกะ ใต้ ต้นไม้	5	
รวมทั้งหมด			25	

ลงชื่อ.....(ผู้ประเมิน)

(.....)

ภาคผนวก จ

1. ตัวอย่างแผนการแผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน (ครูฝึกเพื่อนช่วยสอน)
2. แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ (เพื่อนช่วยสอนฝึกเพื่อนผู้เรียน)

แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน (ครูฝึกเพื่อนช่วยสอน)

เรื่อง การเตรียมความพร้อม

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 1 คาบ (เวลา 30 นาที)

สาระสำคัญ

การเตรียมความพร้อม เตรียมตัว เตรียมใจ และคุณสมบัติที่ต้องการของการเป็นเพื่อนช่วยสอน เพื่อนที่อ่านล่าช้า

เนื้อหา

เพื่อนผู้สอน เข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และเข้าใจเพื่อนที่อ่านล่าช้า หรือมีปัญหาด้านการอ่าน รวมถึงมีความล่าช้าด้านอื่นๆ ด้วย

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอนสามารถอธิบายจุดแข็ง จุดอ่อนของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และข้อควรสังเกตในการให้การช่วยสอนเพื่อนเหล่านี้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูกล่าวสวัสดิทักทายเพื่อนผู้สอน และบอกชื่อผู้ที่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 6 คน
2. ครูกล่าวชมเชยเด็กทั้ง 6 คนที่ได้รับการคัดเลือก เพราะมีความสามารถในการอ่าน และเป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ล่าช้ากว่า และ มีความเสียสละเวลา เพื่อช่วยให้เพื่อนที่อ่านล่าช้าสามารถอ่านได้คล่องขึ้น
3. ครูอธิบายถึงภาพรวมของเพื่อนที่อ่านล่าช้า ดังนี้
 - จุดแข็ง คือ ยิ้มง่าย เป็นมิตรชอบเป็นเพื่อนกับทุกคน ชอบช่วยเหลือ ชอบพูดเพราะๆ สุขภาพ ชอบให้ชมเชยถ้าเขาทำดี
 - จุดอ่อน คือ อ่านช้า อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ต้องทบทวนหลายครั้งจึงจะอ่านได้ ถ้าสอนช้าๆ บ่อยๆ จะทำได้ดี
4. ครูให้เพื่อนช่วยสอนช่วยกันเสนอแนวความคิดว่า เพื่อนช่วยสอนจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง
5. ครูสรุปประเด็น และอธิบายถึงคุณสมบัติของเพื่อนช่วยสอนที่ครูต้องการให้ฟัง
6. ให้เด็กที่เป็นเพื่อนผู้สอนช่วยกันทบทวนและคิดว่าตนเองสามารถทำได้หรือไม่ แสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล

การประเมิน

1. ครูสังเกตความพร้อมของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นของเพื่อนช่วยสอน

แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน (ครูฝึกเพื่อนช่วยสอน)

เรื่อง การยอมรับและทำความเข้าใจ เด็กปกติจำนวน 6 คน จำนวน 1 คาบ (เวลา 30 นาที)

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนต้องเข้าใจกติกาการฝึกและยอมรับข้อตกลงร่วมกัน แนวปฏิบัติในการช่วยสอนเพื่อน

เนื้อหา

เพื่อนช่วยสอนยอมรับและทำความเข้าใจร่วมกันในการฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอนเรียนรู้และยอมรับความสามารถของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

-

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและเพื่อนผู้สอน 6 คน อยู่ในห้องเสริมวิชาการ กล่าวทักทาย สวัสดีกัน
2. ครูอธิบายให้เพื่อนผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง ทราบโดยนำแผนภูมิการทำความเข้าใจร่วมกันดังนี้
 - เพื่อนช่วยสอนการอ่านต้องใช้ความตั้งใจ ใส่ใจ และใจเย็นมากกว่าปกติ เนื่องจากบางครั้งเพื่อนที่อ่านไม่คล่องและอ่านล่าช้า บางคนอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาอย่างกะทันหัน ต้องใจเย็น และพยายามควบคุมสถานการณ์ให้ได้
 - ต้องให้กำลังใจเพื่อน ไม่ดู หรือพูดให้หมดกำลังใจ
 - หากพบว่าเพื่อนตั้งใจฝึกอ่าน เราต้องให้การเสริมแรง เช่นอาจชมเชยด้วยคำว่า เก่ง เยี่ยม ดีมาก
 - และเมื่อพบว่าเพื่อนผู้เรียนเริ่มเครียด ให้หยุดพักก่อน ไม่ควรเร่งรีบมากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเริ่มเบื่อ และไม่อยากอ่านอีกต่อไปได้
3. ครูและเพื่อนช่วยสอนช่วยกันสรุปการยอมรับและทำความเข้าใจในการฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่องและอ่านล่าช้า

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากการร่วมแสดงความคิดเห็นของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมการความสนใจของเพื่อนช่วยสอน

แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน (ครูฝึกเพื่อนช่วยสอน)

เรื่อง เรียนรู้ข้อตกลง

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 1 คาบ (เวลา 30 นาที)

สาระสำคัญ

เพื่อนที่ทำหน้าที่ช่วยสอนด้านการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง หรืออ่านล่าช้า ต้องเข้าใจและยอมรับข้อตกลงในการฝึกการอ่าน

เนื้อหา

ข้อตกลงในการฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอนปฏิบัติตามข้อตกลงในการฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูและเพื่อนช่วยสอน 6 คนอยู่ในห้องเสริมวิชาการ กล่าวทักทาย สวัสดีกัน
2. ครูอธิบายให้เพื่อนช่วยสอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องทราบข้อตกลงก่อนที่จะทำการฝึกการดังนี้
 - เพื่อนช่วยสอนต้องตรงต่อเวลา โดยจะทำการฝึกการสอนอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง โดยจะทำการสอนในช่วงเวลา 15.00 - 15.30 น. วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยครูนำเนื้อหาที่ทำการสอนอ่านเป็นนิทาน 5 เรื่องมาให้ผู้ช่วยสอนดู ดังนี้
 - 1) กระจ่างแสนชน
 - 2) ลูกแมวน้อย
 - 3) ลูกแพะจอมดี
 - 4) แม่ไก่ออกไปในกอหญ้า
 - 5) สามสหายในป่าใหญ่
 - เมื่อทำการฝึกการสอนอ่านเสร็จในแต่ละวัน ครูจะนัดหมายการฝึกวันต่อไป
 - เมื่อจบจากการฝึกการสอนอ่านแล้วนักเรียนที่เป็นเพื่อนช่วยสอนจะได้รับการประกาศเกียรติคุณ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ พร้อมทั้งรางวัลจากครู
3. ครูสรุปข้อตกลงของเพื่อนช่วยสอนที่จะเป็นผู้ช่วยสอนการอ่านให้ฟังอีกครั้ง

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเพื่อนช่วยสอน

สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่างนิทาน 5 เรื่อง
2. ตารางการฝึกของเพื่อนช่วยสอน

แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน (ครูฝึกเพื่อนช่วยสอน)

เรื่อง สาธิตการสอนอ่าน

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 1 คาบ (เวลา 30 นาที)

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนสามารถสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องได้

เนื้อหา

เพื่อนช่วยสอนสาธิตการสอนอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องได้

จุดประสงค์

เพื่อให้เพื่อนช่วยสอนคู่มือวิธีการสาธิตการสอนการอ่านแก่เพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครู เด็กที่อ่านล่าช้า อ่านไม่คล่องและเพื่อนช่วยสอน 6 คนอยู่ในห้องเสริมวิชาการ กล่าวทักทาย สวัสดีซึ่งกันและกัน
2. ครูอธิบายวิธีการฝึกการสอนอ่านให้เพื่อนช่วยสอนดูตามขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 เพื่อนที่อ่านล่าช้า อ่านไม่คล่อง นั่งบริเวณมุมโต๊ะด้านซ้ายมือครู
 - 2.2 ครูนำนิทานขึ้นมาวางบนโต๊ะบอกให้เด็กฟังครูอ่านและให้ชี้ตามคำที่ครูอ่าน โดยครูชี้หน้าด้านบนของตัวหนังสือและให้เด็กชี้ตามด้านล่างของตัวหนังสือ
 - 2.3 ครูอธิบายว่า ครูจะอ่านให้ฟัง 1 ครั้ง ขณะที่ครูอ่าน ครูจะชี้นิ้วตามตัวหนังสือและให้เด็กชี้ตาม
 - 2.4 ครูเริ่มอ่านออกเสียงโดยให้เด็กชี้นิ้วตามตัวหนังสือที่ตกลงกันได้
 - 2.5 ครูบอกให้เด็กอ่านออกเสียงคลอตามครู
 - 2.6 ครูเริ่มอ่านและให้เด็กอ่านคลอตาม ในขณะที่อ่านใช้นิ้วชี้ตามคำที่อ่านไปด้วย
 - 2.7 หากเด็กยังไม่มั่นใจให้ครูอ่านและให้เด็กอ่านคลอตามอีกครั้ง โดยครูลดเสียงลง
 - 2.8 ครูลดเสียงลงเมื่อเห็นว่าเด็กเริ่มอ่านได้เองมากขึ้น
 - 2.9 หากพบว่าคำใดที่เด็กไม่แน่ใจ หรืออ่านผิดให้ครูอ่านให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้อ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง

2.10 ให้กำลังใจเด็กทุกครั้งที่ย่านเสร็จ

2.11 เมื่ออ่านนิทานจบแล้ว ครูถามคำถามจากนิทานที่อ่านเรื่องละ 2 คำถาม

การประเมิน

ครูสังเกตจากความสนใจและความตั้งใจของเพื่อนช่วยสอน

สื่อการเรียนรู้

ตัวอย่างนิทาน 1 เรื่อง

แผนการฝึกกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อน (ครูฝึกเพื่อนช่วยสอน)

เรื่อง จับคู่ฝึก

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 1 คาบ (เวลา 30 นาที)

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอน สามารถฝึกการสอนอ่าน ก่อนที่จะทำการสอนอ่านจริงให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

จุดประสงค์

เพื่อให้เพื่อนช่วยสอน ทดลองสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง ได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครู และเพื่อนช่วยสอนอยู่ในห้องเสริมวิชาการ กล่าวทักทาย สวัสดีกัน
2. ครูทบทวนขั้นตอนการฝึกการสอนอ่าน
3. ครูให้เพื่อนช่วยสอนจับคู่กัน และให้ฝึกการสอนอ่านตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1-11
4. ในขณะที่ทำการสอนการอ่านครูบันทึกผลการสอนลงในแบบบันทึก
5. หากพบว่าคู่ใดยังทำผิดขั้นตอน ครูจะคอยแนะนำและให้ฝึกจนทำได้ถูกต้อง และจึงให้ทดลองทำให้ครูดู
6. ครูและเพื่อนช่วยสอนช่วยกันสรุปขั้นตอนการฝึกการอ่านร่วมกัน
7. หากเพื่อนช่วยสอนทำได้ถูกต้องครูให้คำชมเชย

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากความสนใจและความตั้งใจของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูบันทึกผลขั้นตอนการฝึกการสอนอ่านของเพื่อนช่วยสอน

สื่อการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสอนอ่าน
2. นิทาน 1 เรื่อง

แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ (เพื่อนช่วยสอนฝึกเพื่อนผู้เรียน)

เรื่อง การฝึกการอ่าน

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 5 คาบๆ ละ 30 นาที

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนฝึกการอ่านนิทานให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

เนื้อหา

ฝึกทักษะการอ่านนิทานเรื่องกระต่ายแสนซน

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอน สามารถสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เพื่อนช่วยสอนและเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าอยู่ในห้องเสริมวิชาการ
2. ให้นำบริเวณมุมโต๊ะโดยเพื่อนช่วยสอนนั่งทางขวามือของเพื่อนผู้เรียน
3. เพื่อนช่วยสอน กล่าวสวัสดิทักทายเพื่อนผู้เรียน
4. เริ่มต้นการฝึกการอ่าน เพื่อนช่วยสอนหยิบนิทาน 1 เรื่องกระต่ายแสนซน วางบนโต๊ะ พร้อมกับพูดว่า “เราจะมาฝึกอ่านนิทานกันนะ” “ตั้งใจฝึกนะไม่ยาก”
5. เพื่อนช่วยสอนอ่านให้ฟัง 1 ครั้งก่อนโดยให้เพื่อนผู้เรียนฟังอย่างเดียว
6. เพื่อนช่วยสอนอ่านอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคลอเสียงตาม
7. ในขณะที่อ่านให้ชี้นิ้วตามตัวหนังสือโดยเพื่อนช่วยสอนชี้ตัวหนังสือด้านบน และเพื่อนผู้เรียนชี้ตามด้านล่าง
8. เริ่มให้เพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องอ่านเอง หากคำใดอ่านไม่ออก หรืออ่านผิด ให้เพื่อนช่วยสอนอ่านคำที่ถูกต้องให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง
9. เมื่อเพื่อนที่อ่านล่าช้า อ่านได้ถูกต้อง ให้คำชมเชย เช่น เก่ง เยี่ยม ดีมาก
10. หลังจากอ่านนิทานจบแล้ว เพื่อนช่วยสอนจะต้องถามคำถาม 2 คำถาม จากเรื่องที่อ่าน
11. ครุภัณฑ์ที่ผลการสอนการอ่านลงในแบบบันทึก

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากสอนการอ่านของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเพื่อนช่วยสอน
3. ครูประเมินความสามารถในการอ่านของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสอนอ่าน
2. แบบบันทึกความสามารถของเพื่อนช่วยสอน
3. นิทานเรื่องกระต่ายแสนซน

แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ (เพื่อนช่วยสอนฝึกเพื่อนผู้เรียน)

เรื่อง การฝึกการอ่าน

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 5 คาบๆ ละ 30 นาที

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนฝึกการอ่านนิทานให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

เนื้อหา

ฝึกทักษะการอ่านนิทาน เรื่องลูกแมวน้อย

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอน สามารถสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เพื่อนช่วยสอนและเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าอยู่ในห้องเสริมวิชาการ
2. ให้นำบริเวณมุมโต๊ะโดยเพื่อนช่วยสอนนั่งทางขวามือของเพื่อนผู้เรียน
3. เพื่อนช่วยสอน กล่าวสวัสดิทักทายเพื่อนผู้เรียน
4. เริ่มต้นการฝึกการอ่าน เพื่อนช่วยสอนหยิบนิทาน 1 เรื่องกระดาษแผ่นชน วางบนโต๊ะ พร้อมกับพูดว่า “เราจะมาฝึกอ่านนิทานกันนะ” “ตั้งใจฝึกนะไม่ยาก”
5. เพื่อนช่วยสอนอ่านให้ฟัง 1 ครั้งก่อนโดยให้เพื่อนผู้เรียนฟังอย่างเดียว
6. เพื่อนช่วยสอนอ่านอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคลอเสียงตาม
7. ในขณะที่อ่านให้ชี้นิ้วตามตัวหนังสือโดยเพื่อนช่วยสอนชี้ตัวหนังสือด้านบน และเพื่อนผู้เรียนชี้ตามด้านล่าง
8. เริ่มให้เพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องอ่านเอง หากคำใดอ่านไม่ออก หรืออ่านผิด ให้เพื่อนช่วยสอนอ่านคำที่ถูกต้องให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง
9. เมื่อเพื่อนที่อ่านล่าช้า อ่านได้ถูกต้อง ให้คำชมเชย เช่น เก่ง เยี่ยม ดีมาก
10. หลังจากอ่านนิทานจบแล้ว เพื่อนช่วยสอนจะต้องถามคำถาม 2 คำถาม จากเรื่องที่อ่าน
11. ครุภัณฑ์ที่ผลการสอนการอ่านลงในแบบบันทึก

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากสอนการอ่านของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเพื่อนช่วยสอน
3. ครูประเมินความสามารถในการอ่านของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสอนอ่าน
2. แบบบันทึกความสามารถของเพื่อนช่วยสอน
3. นิทานเรื่องลูกแมวน้อย

แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ (เพื่อนช่วยสอนฝึกเพื่อนผู้เรียน)

เรื่อง การฝึกการอ่าน

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 5 คาบๆ ละ 30 นาที

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนฝึกการอ่านนิทานให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

เนื้อหา

ฝึกทักษะการอ่านนิทาน เรื่องลูกแพะจอมดีด

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอน สามารถสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เพื่อนช่วยสอนและเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าอยู่ในห้องเสริมวิชาการ
2. ให้นำบริเวณมุมโต๊ะโดยเพื่อนช่วยสอนนั่งทางขวามือของเพื่อนผู้เรียน
3. เพื่อนช่วยสอน กล่าวสวัสดิทักทายเพื่อนผู้เรียน
4. เริ่มต้นการฝึกการอ่าน เพื่อนช่วยสอนหยิบนิทาน 1 เรื่องกระดาษแผ่นชน วางบนโต๊ะ พร้อมกับพูดว่า “เราจะมาฝึกอ่านนิทานกันนะ” “ตั้งใจฝึกนะไม่ยาก”
5. เพื่อนช่วยสอนอ่านให้ฟัง 1 ครั้งก่อนโดยให้เพื่อนผู้เรียนฟังอย่างเดียว
6. เพื่อนช่วยสอนอ่านอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคลอเสียงตาม
7. ในขณะที่อ่านให้ชี้นิ้วตามตัวหนังสือโดยเพื่อนช่วยสอนชี้ตัวหนังสือด้านบน และเพื่อนผู้เรียนชี้ตามด้านล่าง
8. เริ่มให้เพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องอ่านเอง หากคำใดอ่านไม่ออก หรืออ่านผิด ให้เพื่อนช่วยสอนอ่านคำที่ถูกต้องให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง
9. เมื่อเพื่อนที่อ่านล่าช้า อ่านได้ถูกต้อง ให้คำชมเชย เช่น เก่ง เยี่ยม ดีมาก
10. หลังจากอ่านนิทานจบแล้ว เพื่อนช่วยสอนจะต้องถามคำถาม 2 คำถาม จากเรื่องที่อ่าน
11. ครุภัณฑ์ที่ผลการสอนการอ่านลงในแบบบันทึก

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากสอนการอ่านของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเพื่อนช่วยสอน
3. ครูประเมินความสามารถในการอ่านของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสอนอ่าน
2. แบบบันทึกความสามารถของเพื่อนช่วยสอน
3. นิทานเรื่องลูกแพะจอมดีด

แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ (เพื่อนช่วยสอนฝึกเพื่อนผู้เรียน)

เรื่อง การฝึกการอ่าน

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 5 คาบๆ ละ 30 นาที

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนฝึกการอ่านนิทานให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

เนื้อหา

ฝึกทักษะการอ่านนิทาน เรื่องแม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอน สามารถสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. เพื่อนช่วยสอนและเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าอยู่ในห้องเสริมวิชาการ
2. ให้นำบริเวณมุมโต๊ะโดยเพื่อนช่วยสอนนั่งทางขวามือของเพื่อนผู้เรียน
3. เพื่อนช่วยสอน กล่าวสวัสดิทักทายเพื่อนผู้เรียน
4. เริ่มต้นการฝึกการอ่าน เพื่อนช่วยสอนหยิบนิทาน 1 เรื่องกระดาษแผ่นชน วางบนโต๊ะ พร้อมกับพูดว่า “เราจะมาฝึกอ่านนิทานกันนะ” “ตั้งใจฝึกนะไม่ยาก”
5. เพื่อนช่วยสอนอ่านให้ฟัง 1 ครั้งก่อนโดยให้เพื่อนผู้เรียนฟังอย่างเดียว
6. เพื่อนช่วยสอนอ่านอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคลอเสียงตาม
7. ในขณะที่อ่านให้ชี้นิ้วตามตัวหนังสือโดยเพื่อนช่วยสอนชี้ตัวหนังสือด้านบน และเพื่อนผู้เรียนชี้ตามด้านล่าง
8. เริ่มให้เพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องอ่านเอง หากคำใดอ่านไม่ออก หรืออ่านผิด ให้เพื่อนช่วยสอนอ่านคำที่ถูกต้องให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง
9. เมื่อเพื่อนที่อ่านล่าช้า อ่านได้ถูกต้อง ให้คำชมเชย เช่น เก่ง เยี่ยม ดีมาก
10. หลังจากอ่านนิทานจบแล้ว เพื่อนช่วยสอนจะต้องถามคำถาม 2 คำถาม จากเรื่องที่อ่าน
11. ครุภัณฑ์ที่ผลการสอนการอ่านลงในแบบบันทึก

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากสอนการอ่านของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเพื่อนช่วยสอน
3. ครูประเมินความสามารถในการอ่านของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสอนอ่าน
2. แบบบันทึกความสามารถของเพื่อนช่วยสอน
3. นิทานเรื่องแม่ไก่ออกไข่ในกอหญ้า

แผนปฏิบัติการช่วยเหลือ (เพื่อนช่วยสอนฝึกเพื่อนผู้เรียน)

เรื่อง การฝึกการอ่าน

เด็กปกติจำนวน 6 คน

จำนวน 5 คาบๆ ละ 30 นาที

สาระสำคัญ

เพื่อนช่วยสอนฝึกการอ่านนิทานให้กับเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

เนื้อหา

ฝึกทักษะการอ่านนิทาน เรื่องแม่สามสหายในป่าใหญ่

จุดประสงค์

เพื่อนช่วยสอน สามารถสอนการอ่านให้กับเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. เพื่อนช่วยสอนและเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง และอ่านล่าช้าอยู่ในห้องเสริมวิชาการ
2. ให้นำบริเวณมุมโต๊ะโดยเพื่อนช่วยสอนนั่งทางขวามือของเพื่อนผู้เรียน
3. เพื่อนช่วยสอน กล่าวสวัสดิทักทายเพื่อนผู้เรียน
4. เริ่มต้นการฝึกการอ่าน เพื่อนช่วยสอนหยิบนิทาน 1 เรื่องกระดาษแผ่นชน วางบนโต๊ะ พร้อมกับพูดว่า “เราจะมาฝึกอ่านนิทานกันนะ” “ตั้งใจฝึกนะไม่ยาก”
5. เพื่อนช่วยสอนอ่านให้ฟัง 1 ครั้งก่อนโดยให้เพื่อนผู้เรียนฟังอย่างเดียว
6. เพื่อนช่วยสอนอ่านอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคลอเสียงตาม
7. ในขณะที่อ่านให้ชี้นิ้วตามตัวหนังสือโดยเพื่อนช่วยสอนชี้ตัวหนังสือด้านบน และเพื่อนผู้เรียนชี้ตามด้านล่าง
8. เริ่มให้เพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่องอ่านเอง หากคำใดอ่านไม่ออก หรืออ่านผิด ให้เพื่อนช่วยสอนอ่านคำที่ถูกต้องให้ฟัง 1 ครั้ง แล้วให้เพื่อนผู้เรียนอ่านคำที่อ่านถูกต้อง 2 ครั้ง
9. เมื่อเพื่อนที่อ่านล่าช้า อ่านได้ถูกต้อง ให้คำชมเชย เช่น เก่ง เยี่ยม ดีมาก
10. หลังจากอ่านนิทานจบแล้ว เพื่อนช่วยสอนจะต้องถามคำถาม 2 คำถาม จากเรื่องที่อ่าน
11. ครุภัณฑ์ที่ผลการสอนการอ่านลงในแบบบันทึก

การประเมิน

1. ครูสังเกตจากสอนการอ่านของเพื่อนช่วยสอน
2. ครูสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเพื่อนช่วยสอน
3. ครูประเมินความสามารถในการอ่านของเพื่อนที่อ่านล่าช้า และอ่านไม่คล่อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบบันทึกการสอนอ่าน
2. แบบบันทึกความสามารถของเพื่อนช่วยสอน
3. นิทานเรื่องแม่สามสหายในป่าใหญ่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวชวลา ศิริพันธุ์
วันเดือนปีเกิด	23 มกราคม 2523
สถานที่เกิด	2 ม.2 ต.ป้อมदान อ.สทิงพระ จ.สงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	12/7 หมู่ 9 ซอยลาดพร้าว-วังหิน 23 อาคารสบายเพลส 2 ถนน ลาดพร้าว 41 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 1 หมู่ 9 ถนนลาดพร้าว 41 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ จาก สถาบันราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2553	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ